

Sa mga Ganghaan sa sa Masigaong Gehenna

*Ang Ortodoksang Tuntonan Mahitungod sa Daotang Espiritu
ug ang paghukom sa Diyos kanila*

Obispo Alexander (Mileant)

Mga sulod:

Introduksyon2

Balaang Kasulatan mahitungod sa dautang espiritu.....	5
Demonyong pagpanag-iya ug pagpanag-iya.....	15
Ang mga bitag sa Daotan:.....	21
Ang Tukso sa Okultismo	30
Mga paagi aron mapanalipdan ang kaugalingon gikan sa dautang espiritu.....	53
Ang Gingharian ni Satanas sa ganghaan sa nagdilaab nga Gehenna	60
Konklusyon	63
Mga Pag-ampo Batok sa Panamastamas sa Daotang Espiritu.....	64
Pahimangno sa mga exorcista	70
Mga pa-nota sa artikulo bahin sa exorcismo.....	75

Introduksyon

"Magbutang ako ug pagdumgot tali kanimo ug sa babaye, ug tali sa imong kaliwatan ug sa iyang kaliwatan; siya ang mopunggot sa imong ulo, ug ikaw ang motuslok sa iyang tikod" (Gen. 3:15).

Ang usa ka tawo nga nagpuyo lamang alang sa materyal nga interes ug pisikal nga pagbati dili kaayo maghunahuna sa ingon nga 'abstract' nga mga pangutana sama sa paglungtad sa Diyos, sa paglungtad sa espirituhanong kalibutan uban sa maayong mga espiritu ug dautang mga espiritu, o sa kinabuhi pagkahuman sa kamatayon. Sila hingpit nga nabalaka sa ilang adlaw-adlaw nga mga kabalaka. Apan kalit lang, ang pipila ka dili gilauman nga kagubot nakapahugno kaniya, ug nasugdan niyang mabati ang panginahanglan nga masabtan ang kahulugan sa iyang kinabuhi ug makita ang katuyoan sa iyang paglungtad. Busa, sa dihang magsugod siya sa pagpamalandong sa espirituhanon ug moral nga aspeto sa kinabuhi, dali niyang masabtan nga ang siyensya, nga iyang gisaligan pag-ayo kaniadto, hingpit nga walay gahum aron matabangan siya sa pagsabot sa iyang labing importante ug nagdilaab nga mga pangutana.

Kung ang iyang relihiyosong pagbati wala pa hingpit nga napugngan, mobati siya sa panginahanglan nga mulingi sa Diyos, ug magsugod siya sa pag-ampo ug pagbasa sa Balaang Kasulatan. Ug kon kini dili lang usa ka malipong ug walay lawom nga paglayas, kondili usa ka tinuod nga hinungdanon nga pagbalhin sa iyang kinabuhi—usa ka matinud-anong tinguha nga mahimong mas maayong tawo—unya ang Dios magsugod sa pagbag-o sa iyang kasingkasing ug pag-abli sa bag-ong mga kahangturan sa iyang sulod nga panan-aw. Magsugod siya sa klarong pagbati sa nagiya nga kamot sa Ginoo, sa Iyang pagkasuod ug sa Iyang amahanong gugma. Magsugod siya sa pagsabot nga ang kalibutan lapad kaayo ug mas daghan ang sulod kaysa sa iyang naunang gihunahuna. Mas mailhan niya ang maayo gikan sa dautan, ug masabtan nga adunay espirituhanong kalibutan ug mga dili makita nga binuhat nga nakaapekto sa iyang kinabuhi: ang uban alang sa maayo, ang uban alang sa dautan; ug nga gawas sa Dios, adunay mga anghel ug mga demonyo.

Ang pagsuhid sa espirituhanong kalibutan makapahinam-hinam ug importante. Apan asa man makakat-on ang usa ka tawo bahin niini? Ang literatura bahin niini nga hilisgutan lapad kaayo, supak-supak, ug puno sa mga binurot ug tanang matang sa pantasya. Bisan pa, ang pagtulon-an sa Balaang Kasulatan bahin niini nga hilisgutan,

bisan mubo, klaro kaayo ug tukma. Nagtudlo ang Kasulatan nga adunay hayag ug maayong mga anghel ug nga ang matag Kristohanon adunay Manluluoy nga Anghel. Adunay laing buklet nga gihatag alang sa mga anghel (tan-awa ang Missionary Leaflet No. 14, 'Angels').

Gawas sa mga anghel, aduna usab mga demonyo. Ang Balaang Kasulatan ug kasinatian sa kinabuhi nagpamatuod kanato nga tinuod gayud sila nga naglungtad ug naghatag og tinuod ug kanunay nga katalagman sa tanan, dili lang usa ka daw-daw nga katalagman. Sama sa katilingban sa tawo, uban sa normal ug maayong buot nga mga tawo, adunay tanang matang sa kriminal, degenerado, psikopata, sadista ug uban pa, ingon usab sa espirituhanong kalibutan, gawas sa hayag ug maayong mga anghel, adunay 'basura' sa espirituhanong kalibutan — ang yawa ug ang mga demonyo. Sama sa atong kalibutan, walay natawo nga kriminal, sadista, o daotan nga tawo, kondili nahimo sila ingon ana tungod sa ilang binaliko ug makasasala nga mga lihok, ingon usab sa dili makita nga kalibutan, ang tanan nga mga binuhat sa sinugdan maayo ug matinahuron, apan unya ang uban kanila, human mopili sa sayop nga dalan, nahimong daotan ug tinuyo nga daotan. Ingon nga resulta sa ilang kriminal nga mga lihok, natabonan ang ilang langitnong hunahuna, ug nahimong daotan, padalos-dalos, ug magubot sila. Nalingaw sila sa pagpahinabo og kasakit sa uban ug sa pagpanamkon sa tanang matang sa kadautan.

Niining mubo nga basahon, among ipaila-ila sa magbabasa ang Ortodoksong pagtulon-an mahitungod sa mga nahulog nga anghel, ipatin-aw kung unsa ang ilang gipangandoy, ang ilang mga pamaagi sa pagtu-aw sa mga tawo ug pagpanamkon sa daotan, ug ipatin-aw kung giunsa pagpanalipod sa kaugalingon gikan sa ilang mga limbong. Gihatagan namo og espesyal nga kapitulo ang hilisgutan sa modernong okultismo ug demonyismo, nga nagkakusog ug mas lapad ang pag-angkon sa katilingban sa tawo. Samtang atong makita nga may kabalaka ang kalampusan sa modernong 'itom nga espiritwalidad', usa ka propesiya gikan sa Kasulatan ang mosulod sa hunahuna: *'Kaluoy sa mga nagpuyo sa yuta ug sa dagat! Kay ang yawa nanaug kaninyo nga puno sa dakong kasuko, kay nahibalo siya nga gamay na lang ang iyang panahon'* (Pahayag 12:12). Apan usa ka kahupayan nga

ang kalampusan mismo sa prinsipeng nagpahibalo sa pagduol sa iyang hingpit nga kapildihan ug silot, sa dihang mobalik sa yuta ang Ginoong Jesu-Kristo, nga gilibutan sa mga anghel ug mga santo. Unya *"ang yawa itambog sa danaw nga kalayo ug asupre ... ug didto siya pag-antos adlaw ug gabii hangtod sa kahangturan ... Maglipay kamo niini, O langit, kay gihimo sa Dios ang Iyang paghukom batok kaniya!"* (Pahayag 18:20, 20:2–10). Pagkahuman sa pagdaog batok sa tanang pwersa sa gingharian sa impierno, mosidlak ang usa ka bag-ong yugto sa paglungtad, ug ang mga matarong, nga nakadaog batok sa mga tukso sa manlimbong, mosidlak sama sa adlaw sa Gingharian sa ilang Amahan.

Balaang Kasulatan mahitungod sa dautang espiritu

Ang Balaang Kasulatan nagtudlo nga gawas sa makita ug materyal nga kalibutan, adunay usa ka halapad ug lain-laing espirituhanong kalibutan. Kini nga kalibutan lahi kaayo sa atong kalibutan ug mas dato pa kaysa niini nga dili nato kini hingpit nga masabtan o bisan hunahunaon pag-ayo. Bisan pa niana, sa kabila niining batakaing kalainan, ang espirituhanong kalibutan ug ang pisikal nga kalibutan nagkita-kita sa pipila ka paagi. Ang espirituhanong kalibutan gibahin sa duha ka lain-lain ug bisan supak nga mga sfera sa pag-eksister. Usa niini gitawag nga 'Langit'—mao kini ang gingharian sa kahayag, diin gipadayag sa Dios ang Iyang himaya sa mga bulahan nga espiritu. Ang mga anghel ug ang mga kalag sa mga matarong nagpuyo didto. Ang lain nga sfera mao ang Impierno — ang gingharian sa kangitngit ug usa ka dapit sa pag-antos, diin ang mga demonyo ug ang mga kalag sa mga makasasala ginahilak. Ang mga demonyo, sama sa mga anghel, wala'y kaugalingong paglungtad. Bisan pa man nga dili sila mamatay, dili sila walay katapusan — si Dios ra ang walay katapusan. Sa wala pa ang paglalang sa atong pisikal nga kalibutan, gimugna sa Dios ang espirituhanong kalibutan, ug gipuy-an kini sa mga

anghel—mga makatarunganon ug buotan nga binuhat nga gihatagan Niya og rason, gawasnong kabubut-on, ug lain-laing abilidad, susama apan mas hingpit kaysa atong kaugalingon.

Sa usa ka punto sa ilang paglungtad, klaro nga bisan pa sa wala pa ang paglalang sa atong materyal nga kalibutan, nahitabo ang usa ka trahedya sa gingharian sa mga anghel. Usa ka paksyon sa mga anghel, nga gipangulohan ni *Denitsa* (Lucifer)—usa sa mga anghel nga labing duol sa Dios—nirebelde batok sa Magbubuhay ug nagpasiugda og usa ka pag-alsa sa gingharian sa mga anghel. Gihulagway sa Apostol Juan nga Teologo kini nga panghitabo ingon niini: 'Ug nahitabo ang gubat sa langit: si Miguel ug ang iyang mga anghel nakig-away batok sa dragon (ang yawa), ug ang dragon ug ang iyang mga anghel nakig-away batok kanila. Apan napildi sila, ug wala na'y lugar alang kanila sa langit. Ug ang dakong dragon gipahulog—ang karaang bitin nga gitawag og diyablo ug Satanas, nga naglimbong sa tibuok kalibutan—gipahulog siya ngadto sa yuta, ug ang iyang mga anghel gipahulog usab uban kaniya" (Pahayag 12:7–9). Ang Ginoong Jesu-Kristo naghigot lang og mubo bahin niining hitabo, nga Nagaingon nga Iyang '*nakita si Satanas nga nahulog gikan sa langit sama sa dalugdog*' (Lucas 10:18). Ang mga apostoles nga sila Pedro ug Jude mihigot usab niini nga hitabo sa mubo ra kaayo nga paagi, nga nag-ingon lang nga ang uban sa mga anghel wala magpabilin sa ilang dignidad apan gibyaan ang ilang gitudlo nga puloy-anan. Tungod niini, sila gipanghigot sa mga kadena sa walay katapusang kangitngit, nagpaabot sa katapusang paghukom sa Dios kanila (2 Pedro 2:4; Jude 6).

Nota: Sa unang pagbasa sa katataposang gisipi nga teksto, basin maghunahuna ang magbabasa nga nahitabo ang gubat sa gingharian sa mga anghel samtang naglungtad na ang yuta. Apan, tungod kay ang Basahon sa Pahayag kanunay nga naghiusa sa daghang mga hitabo sa usa ka panan-aw—mga hitabo nga dili gilangkoban sa kronolohikal nga han-ay kondili sa tema—morag kini nga hulagway sa katapusan sa panahon dili nagpasabot nga naglungtad na ang yuta sa dihang nahulog ang yawa gikan sa Dios, kondili ang gubat nga karon gipangulohan sa yawa batok kanato dinhi sa yuta nagsugod diay sa Langit; ug sama sa iyang kapildihan niadtong gubata, mao usab ang iyang kapildihan sa karon nga gubat sa dihang moabot ang Ginoo ug mohatag sa paghukom kaniya.

Ang pagtandi sa lain-laing mga talata sa Balaang Kasulatan nagpakita nga ang hinungdan sa pagkahulog ni Lucifer mao **ang** iyang **garbo** (Sir. 10:15; 1 Tim. 3:16). Ang propeta Isaias hayag nga naglarawan sa garbo ni Lucifer sa dihang gihulagway niya siya sa hulagway sa usa ka garboso nga paganong magmamando: "Naa pa kaha ikaw nahulog gikan sa langit, O Bituon sa Kabuntagon, anak sa kaagahon! Nahulog ka sa yuta, ikaw nga kaniadto nagpanaug sa mga nasud. Miingon ka sa imong kasingkasing: 'Mosaka ako sa langit; itataas ko ang akong trono ibabaw sa mga bitoon sa Dios; moupoko ako sa bukid sa panagtigom, sa lagyong amihanang. Mosaka ako ibabaw sa kahitas-an sa mga panganod; himoon ko ang akong kaugalingon nga sama sa Labing Hataas. Apan ikaw gilabay ngadto sa impierno, sa kalalum sa ilawom sa yuta" (Isa. 14:12–15). Kini nga hulagway nga gihulagway ni Isaias gisumpay sa propeta Ezequiel, nga naglarawan sa Bituon sa Kabuntagon sa porma sa hambog nga hari sa Tiro:

"Ikaw mao ang tatak sa pagkahingpit, puno sa kinaadman ug hingpit sa katahum. Anaa ka sa Eden, sa tanaman sa Dios; ang matag bililhon nga bato nagpahimutang sa imong mga bisti. Rubí, topas ug diyamante, krisolito, onyx, jasper, zafiro, carbunclo ug esmeralda, ug bulawan—tanang maalamong gibutang sa ilang mga lungag ug gisul-ob kanimo—gipreparar sa adlaw sa imong paglalang. Ikaw usa ka gihiusgan nga kerubin, gipadala aron magbantay, ug ako nagtudlo kanimo sa maong katungdanan. Anaa ka sa balaan nga bukid sa Dios; naglakaw ka taliwala sa nagdilaab nga mga bato. Walay kapintasan ang imong mga agi sukad sa adlaw nga ikaw gimugna, hangtod nga nakaplagan ang pagkadautan sa sulod nimo. Tungod sa kadako sa imong kalakalan, napuno sa kadautan ang imong sulod, ug nakasala ka. Busa gilabay tika ingon usa ka hugaw; gipalayas tika gikan sa bukid sa Dios, O kerubin nga naghatag ug landong, gikan sa taliwala sa nagdilaab nga mga bato. Tungod sa imong kaanyag, ang imong kasingkasing

napuno sa garbo; tungod sa imong himaya, imong gilaglag ang imong kinaadman. Busa, akong ibutang ka sa yuta; ipadayag tika sa kaulaw sa atubangan sa mga mata sa mga hari" (Ezek. 28:12–18).

Busa, usa sa labing hataas nga anghel, ang magdadala sa balaang kahayag, nahimulag gikan sa Tinubdan sa Kahayag tungod sa garbo ug nahimong kangitngit ug tig-uma sa kasubo. Gitinguha niya nga pantayon ang iyang Magbubuhat, aron kuhaon ang Iyang himaya ug gahum, apan gipadayag lang niya ang iyang kaugalingong kakulang ug kawalay pagpasalamat. Tungod kay walay gahum siya sa paghatag sa uban og bisan unsang tinuod nga bili, gihimo niya ang bakak nga iyang pangunang instrumento sa pagpangilad, aron ang bakak, daw, nahimong iyang kaugalingong kinauyokan. Ang tanan niyang gisulti, gibuhat, ug gisaad mao ang labing walay-hiya nga bakak, bisan pa man usahay kini maalamong gitabonan isip kamatuoran. Tungod kay kanunay siya magbakak, gitawag siya sa Balaang Kasulatan *nga Satanas*—nga sa Hebreo nagpasabot og '*maninirang-puri*'. Sa Griyego, kini katumbas sa ngalan *nga 'devil'*. Ang iyang ubang mga ngalan, sama sa: ang bitin, ang dragon, Beelzebub, Belial, ang prinsipe sa kangitngit, ang prinsipe sa mga demonyo, ang kaatbang, ang prinsipe niining kalibutan, ang kaaway sa katawhan, ang daotan, ug uban pa — nagpaila sa iyang kabangis ug sa makadaot nga kinaiya sa iyang mga lihod. Ang Kasulatan nagtumong sa mga anghel nga misunod kaniya ingon nga mga demonyo, yawa, hugaw nga espiritu o dautang espiritu.

Tungod kay nawala ang iyang access sa Langit, gitutokan sa yawa ang tanan niyang pagtagad sa mga tawo—nga gimugna nga putli ug inosente. Ang ikatulong kapitulo sa Basahon sa Genesis naghatag sa mga detalye sa tukso sa unang mga tawo. Sa pagkahibalo nga si Eba mas dali matintal kaysa kang Adan, gitumong sa yawa ang iyang pangutana kang Eba uban sa usa ka malimbungon nga pangutana: 'Tinood ba nga gidili kaninyo sa Dios ang pagkaon sa bisan unsang kahoy sa Hardin?' Si Eba, nga wala makabantay sa limbong sa paagi sa pagpangutana, gipasabot sa manulaw unsay ilang gitugotan ug unsay gidili kanila. Sa pagkaplag ni Satanas kang

Eba nga usa ka inosente ug madanihon kaayong ka-istorya, gisugdan niya ang pagpangumbinsi kaniya sa supak nga paagi ug gipasabot nga ang Dios, tungod sa pagkainggit, wala nagtugot kanila nga mokaon sa kahoy sa kahibalo sa maayo ug dautan, apan kon maminaw sila kaniya, ang bitin, mahimo silang sama sa mga dios ug mailhan ang tanang tinago. Pagkahuman napugos niya si Eba sa paglapas sa sugo sa Dios, gigamit niya siya aron tuksuhon usab si Adan. Busa, pinaagi sa makamatay nga hilo sa sala, gisulong sa yawa ang kinaiyahan sa tawo. Sa pagtudlo niining makaluluoy nga higayon sa kinabuhi sa atong unang mga ginikanan, gitawag sa Manluluwas ang yawa nga *'usa ka mamamatay gikan sa sinugdan'* (Juan 8:44).

Pagkasala, nawala sa katawhan ang kalipay sa pakig-uban sa Dios ug ang kahigayunan nga mabuhi sa Eden. Ang balanse tali sa ilang espirituhanon ug pisikal nga gahum nabungkag; nahimong moral nga huyang ug dali masal-an. Tungod kay nahimong makasasala, nawala ang ilang access sa kahoy sa kinabuhi ug nahimong mortal. Ang awtor sa Basahon sa Kaalam ni Solomon nagtan-aw sa yawa ingon nga ugat sa tanang kalisdanan sa katawhan: *'Gihimo sa Dios ang tawo alang sa pagkawalay kamatayon ug gihimo Siya sa hulagway sa Iyang kaugalingong walay katapusan nga pagkaanaa, apan pinaagi sa pagpanamastamas sa yawa, misulod ang kamatayon sa kalibutan'* (Kaalam ni Solomon 2:23–24).

Sa pagkahampak niya sa mga inosenteng tawo sa iyang makamatay nga turok, naglipay ang bitin. Apan gipahayag sa Ginoo kaniya nga ang gubat nga iyang gisugdan wala pa mahuman, bag-o pa lang kini nagsugod. Siya, ang magtintal sa babaye, usa ka adlaw mapildi usab sa Iyang **Lahi**: *'Magbutod ko ug pagdumtug tali kanimo ug sa babaye, ug tali sa imong kaliwatan ug sa Iyang Lahi. Iyang tuklon ang imong ulo, ug tuklon usab nimo ang iyang tikod'* (Gen. 3:15). Kini nga katingalahang propesiya nagpasiugda sa sunod nga kasaysayan sa katawhan, nga sa kinatibuk-an nahimong usa ka gubat tali sa espiritu sa tukso ug sa mga nangita sa Dios. Sa direkta nga pagsabot, natuman kini nga propesiya sa dihang ang Ginoong Jesu-Kristo, pagkahuman sa pag-antos sa krus (nga nataptan ang tikod), gipisil ang ulo sa karaang halas. Unya, sa krus, ang Ginoo *'gihubad ang mga prinsipalidad*

ug mga gahum [sa gingharian sa kangitngit] sa ilang gahum, ug gihimo silang pampublikong pasundayag, nga nagdaug batok kanila pinaagi sa Iyang krus' (Colosas 2:15). Sa mas lapad nga pagsabot, kini nga propesiya natuman usab sa kinabuhi sa matag Kristohanon sa dihang, armado sa gahum ni Cristo, ilang gisukol ang manulaw (Lucas 10:19), bisan pa nga sila mismo, sama ni Cristo, usahay masinati ang pisikal nga pag-antos.

Ang mga sumusunod nga sugilanon sa Daang Tugon gamay ra ang giingon bahin sa yawa. Bisan pa niana, kanunay siya nilang gihulagway isip usa ka malimbungon nga manulaw ug tigpugas sa tanang dautan. Busa, pananglitan, gipaka-antos sa yawa ang matarong nga si Job sa usa ka makalilisang nga samad gikan sa ulo hangtod sa tiil (Job 1:6–22); nakuha niya ang pagpanag-iya kang Haring Saul ug gipaka-antos siya (1 Mga Hari 16:14–15). Gipasulod sa yawa kang David ang walay pulos nga hunahuna sa pagkuha og senso sa iyang katawhan (2 Cronica 21:1). Ang demonyo nga si Asmodeus mipatay sa mga bana ni Sarah, anak ni Raguel (Tobias 3:8) Ang dautang espiritu gipakita nga adunay parehas nga kinaiya sa pagpanamastamas, ka-astig, ug limbong sa Basahon sa Mga Hari (3 Mga Hari 22:19–23) ug sa Basahon sa Propeta Zacarias (Zac. 3:1–2).

Kung atong hunahunaon ang natural nga pagka-relihiyoso sa katawhan, ang yawa naningkamot nga baluktoton kini nga pagka-relihiyoso, ug itultol kini ngadto sa pamahiin ug fanatismo. Siya ang nagtudlo sa mga tawo sa pagdayew sa tanang matang sa bakak nga mga dios — ang mga pwersa sa kinaiyahan, ang mga bitoon ug planeta, mga bantugang bayani sa sugilanon, mga hayop, mga halimaw, ug bisan unsang butang nga makapukaw sa hunahuna sa unang tawo. Gibuta sa pamahiin, wala masabti sa mga pagano nga pinaagi sa pagdayew sa nagkalain-lain butang, ila diay gipalipay ang mga demonyo, nga midawat sa ilang pagdayew ingon nga angay kanila (Deut. 32:17; 1 Cor. 10:20).

Mga sinulat sa Bag-ong Tugon bahin sa dautang espiritu. Ang paglapad sa idolatriya ug tanang matang sa pamintasan sa panahon sa pagkahimugso ni Cristo nakatampo sa sobra nga paghari sa dautang espiritu sa

katilingban sa tawo. Usa ka panlabang timailhan niining paghari mao ang presensya sa daghang mga tawo nga gipanag-iya sa dautang espiritu. Sa pag-abot Niya sa atong kalibutan tungod sa kaluoy alang sa katawhan, ang Ginoong Jesu-Kristo misugod, una ug labaw sa tanan, sa pagluwas kanila gikan sa tiraniya sa yawa (Mat. 12:24–29; 1 Juan 3:8; Heb. 2:14). Sa mga pahina sa Ebanghelyo, makakaplag ang magbabasa og daghang mga kasaysayan sa pagtambal sa mga gipanag-iya sa demonyo (Mat. 4:24, 8:16, 9:31; Mar. 1:32–34; Luc. 4:41, 8:2, 11:4). Ang mga salaysay sa pagtambal sa batang lalaki nga gihuptan sa demonyo (Mat. 17:14–21), sa anak nga babaye sa babayeng Cananeo (Mar. 7:24–29) ug sa duha ka lalaki nga gihuptan sa demonyo sa Gadara (Mat. 8:28–34; Mar. 5:1–19) gihulagway nga mas detalyado kaysa sa uban. Ang katingalahan sa ulahi nga kaso mao nga dili lang usa, kondili tibuok *legyon* sa mga demonyo—usa ka dagkong kadaghanan kanila—ang nakasulod sa lalaki.

Ang usa ka maampingong pagtuon sa mga salaysay sa Ebanghelyo bahin sa pag-ayo sa mga gipuy-an sa demonyo makapahimo kanato nga motuo nga kining mga sugilanon dili mahitungod sa epilepsy o ubang mga sakit sa nerbiyos, kondili partikular sa **pagpahawa** sa tinuod gayud, bisan dili makita, nga mga binuhatan nga dautan sa hunahuna nga malingaw sa pagpasakit sa uban.

Aron ipadayag sa mga nagduha-duha ang tibuok kalukasan sa mga demonyo, gitugotan sila sa Ginoo nga mobalhin gikan sa tawo ngadto sa usa ka kawan sa mga baboy nga nagpanon duol. Ug busa, sa atubangan sa mga mata sa natingala nga katawhan, usa ka dakong kawan sa mga buang nga baboy nidagsa paingon sa usa ka bangin, gilabay ang ilang kaugalingon sa linaw ug nalumos didto (Marcos 5:13). Kini nga usa ka kamatuoran sa dali nga pagbalhin sa mga espiritu gikan sa usa ka binuhat ngadto sa lain hingpit nga nagwagtang sa bisan unsang ordinaryong sakit sa pangisip. Ang pagbasa sa mga Ebanghelyo ug uban pang mga salaysay sa pagpahawa sa mga demonyo nagpadayag og tibuok serye sa espesipikong **mga sintomas** sa pagpanag-iya sa demonyo. Una, ang mga gipanag-iya nagpakita og espesipikong negatibong reaksiyon sa tanan nga balaan ug langitnon. Busa,

pananglitan, sa pagtan-aw nila kang Kristo, ang mga gipanag-iya magsugod og pag-ig-ig. Dili na katingad-an nga mailhan sa mga demonyo nga nagpuyo sa maong walay swerte nga tawo si Cristo nga Anak sa Dios ug, pinaagi sa baba sa tawo nga gihuptan, mangayo kang Cristo nga ipalangan ang ilang silot ug dili sila ipadala sa kalawoman (Mat. 8:29; Marcos 5:7). Dugang pa, atol sa ilang pakighinabi, ang tingog sa tawo nga gihuptan nahimong dili natural, dili pangtawo. Klaro kaayo sa mga tawo nga naa sa iyang palibot nga dili tawo ang nagsulti, kondili usa ka nilalang nga naggamit sa iyang baba. Sa katapusan, pagkahuman dayon nga mibulag ang demonyo, ang kaniadto gihuptan nahimong normal nga tawo, ug ang tanang timailhan sa pagpanag-iya nawala nga walay bisan unsang bakak. Kini nga espesipikong mga sintomas sa pagpanag-iya sa demonyo makita usab sa mga tawo nga gipanag-iya karon. Kung ang mga skeptiko dili gustong motuo sa mga milagro, pasagdi nga makahukom sila gikan sa pamatasan sa mga gipanag-iya nga tinuod gayud nga naglungtad ang espirituhanong kalibutan. Mobalik kita sa hilisgutan sa pagpanag-iya sa demonyo unya.

Ang pagpahawa sa mga demonyo sa mga Apostoles. Samtang nag-andam Siya sa Iyang mga disipulo para sa ilang umaabot nga misyon sa pagwali sa tibuok kalibutan, ang Ginoo, lakip sa uban, nagsugo kanila nga ipadayon ang buhat sa pagluwas sa mga tawo gikan sa kapintas sa yawa: *'Ug gisugdan Niya nga ipadala sila duha-duha [sa mga lungsod ug baryo] ug gihatagan sila og gahum batok sa hugaw nga mga espiritu aron mapahawa kini'* (Mat. 10:1; Luc. 9:1; Marc. 6:7). Wala magdahom ang mga Apostoles nga mosunod dayon sa ilang pulong ang mga hugaw nga espiritu, busa, sa pagbalik nila gikan sa ilang unang misyonaryong pagpanaw, malipayon nilang gisultihan ang Manluluwas: *'Ginoo, bisan ang mga demonyo misunod kanamo sa Imong ngalan'* (Lucas 10:17). Unya gipamatud-an sa Ginoo sa mas klaro pa nga paagi nga Iyang gisalig kanila ang buluhaton sa pagpahawa sa matag hugaw nga supernatural nga gahum: *'Tan-awa, gihatagan ko kamo og gahum sa pagkatibulaag sa mga bitin ug alacrán, ug sa tanang gahum sa kaaway; ug walay bisan unsa nga makadaut kaninyo'* (Lucas 10:19). Sa

wala pa Siya mosaka sa langit, gipahayag sa Ginoo nga ang pagpailawom sa gahum sa yawa mahimong usa ka talagsaong timailhan sa Simbahan: *"Ug kining mga timailhan ang mosunod sa mga nagtuo: sa akong ngalan sila magpahawa sa mga demonyo ..."* (Marcos 16:17).

Sa tinuod, ang pagpakaylap sa Ebanghelyo kanunay nga gisundan sa pagpagawas sa mga hugaw nga espiritu. Ang Basahon sa Mga Buhat sa mga Apostoles nagtala sa mga hitabo sa pag-ayo sa mga gipanag-iya sa demonyo, nga gihimo ni Apostol Pedro (Mga Buhat 5:16); unya sa Apostol nga si Felipe, sa dihang *'ang mga hugaw nga espiritu migawas gikan sa daghan nga gihuptan niini, nga nagasinggit'* (Buhat 8:7), ug pagkahuman niini sa Apostol nga si Pablo, nga nagpahawa sa espiritu sa pangkutlo gikan sa usa ka batan-ong babaye (Buhat 16:16–18). Labaw pa, usahay sobra ka daghan ang grasya sa Dios nga sa dihang, pananglitan, gibutang ang mga butang nga iya ni Apostol Pablo sa mga gipanag-iya sa demonyo, mogawas ang mga demonyo gikan sa mga nag-antos (Buhat 19:12).

Sukad pa sa apostolikong panahon, ang mga pag-ampo sa eksorsismo batok sa mga demonyo nahimong usa ka hinungdanon nga bahin sa sakramento sa Bunyag. Bisan pa niana, bisan pa nga napildi sa Ginoong Jesu-Cristo ang prinsipal sa kangitngit, gikuhaan siya sa tanang gahum ibabaw sa mga tawo, ug gihatagan ang Simbahan og dakong gahum aron makigbatok kaniya ug sa iyang hugaw nga mga espiritu, kinahanglan natong hinumduman nga hangtod sa Adlaw sa Paghukom, kining hugaw nga mga espiritu magpabilin nga usa ka dakong ug kanunay nga katalagman alang sa matag-usa kanato. Tungod niini, gitudloan kita ni Ginoong Jesu-Cristo nga kanunay nga mag-ampo sa Dios: *'Ayaw kami itugyan sa pagsulay, apan luwasa kami gikan sa dautan.'* *'Pag-magmatngon ug pagbantay,'* pag-awhag sa Apostol Pedro sa mga Kristohanon, *'kay ang inyong kaaway nga si Satanas nagalibot sama sa usa ka nagngurog nga leon, nga nangita og kan-on'* (1 Ped. 5:8).

Gipahawa gikan sa Langit, ang yawa ug ang iyang mga demonyo nagpokus sa ilang mga kalihokan sa usa ka gingharian nga duol kanato—ang gitawag nga 'espirituhanong gingharian'. Gitan-aw sa yawa ang mga tawo

nga supak sa Kristohanong pagtuo o nagkinabuhi sa sala ingon iyang mga sakop ug gigamit sila aron makig-away batok sa Simbahan. Sumala sa Apostol, kini nga mga tawo nagkinabuhi *"sumala sa kabubut-on sa maghuhari sa kahanginan, ang espiritu nga karon naglihok sa mga tawo nga sakop sa pwersa sa dautan"* (Efe. 2:2).

Karon atong susihon sa mas detalyado nga paagi kung giunsa sa yawa ang paglihok taliwala sa mga tawo ug unsang mga pamaagi ang iyang gigamit. Labi na, atong hisgutan ang pagpanag-iya sa demonyo ug pagpanag-iya, ingon man usab ang mga pamaagi sa pagtuptop ug pagkaulipon pinaagi sa okultismo ug mahika.

Demonyong pagpanag-iya ug pagpanag-iya

Gipalain sa Kasulatan ang pagpanag-iya sa demonyo gikan sa pagpanag-iya sa dautang espiritu ug sa natural nga mga sakit sa pangisip (Mat. 4:24, 9:32–34; Mar. 1:34; Luc. 7:21, 8:2). Tungod sa katingalahang kalisod sa kinaiyahan sa tawo, lisod ipatin-aw sa tukma nga paagi ang kinauyokan sa pagpanag-iya sa demonyo. Klaro, bisan pa, nga lahi kini sa yano nga impluwensya sa demonyo, diin ang usa ka ngitngit nga espiritu naningkamot sa pagdani sa kabubut-on sa usa ka tawo padulong sa sala. Sa ingon nga mga kaso, ang tawo nagpabilin nga adunay kontrol sa iyang mga lihok, ug bisan unsang tukso nga motumaw mapalayas pinaagi sa pag-ampo. Lahi usab ang pagpanag-iya sa demonyo sa klase sa pagpanag-iya diin ang yawa nagkontrol sa hunahuna ug kabubut-on sa usa ka tawo.

Mura'g sa kaso sa pagpanag-iya sa demonyo, ang dautang espiritu nagkontrol sa **neuromuskular** nga sistema sa lawas — sama sa pagbutang sa iyang kaugalingon taliwala sa lawas ug kalag — aron mawala sa tawo ang kontrol sa iyang mga lihok ug buhat. Kinahanglan hunahunaon, bisan pa, nga sa kaso sa pagpanag-iya, ang dautang espiritu wala'y hingpit nga kontrol sa gahum sa kalag sa gi-panag-iya: kining mga gahum dili lang makapadayag sa ilang kaugalingon. Ang kalag nagpabilin, sa usa ka partikular nga sukod, nga makahimo sa paghunahuna ug pagbati nga independente, apan hingpit nga walay gahum sa pagkontrol sa mga organo sa lawas.

Kung hunahunaon nato ang kalag nga usa ka pianista ug ang lawas nga usa ka grand piano, ang dautang espiritu mahimong itandi sa usa ka malisyosong gorilya nga misulod sa taliwala sa pianista ug sa iyang instrumento ug nagpaspas nga nagpislit sa mga teklado. Tungod kay wala silay kontrol sa ilang lawas, biktima ang mga gihuptan sa dautang espiritu nga nagpahulip kanila, ug busa dili sila manubag sa ilang mga lihok. Alipan sila sa dautang espiritu.

Ang pagpanag-iya mahimong magpakita sa lain-laing porma. Usahay, ang mga gipanag-iya masuko kaayo ug mubungkag sa tanan sa ilang palibot, nga naghatag og kahadlok sa mga tawo nga naa sa ilang palibot. Sa pagbuhat niini, kasagaran sila magpakita og kusog nga labaw sa tawo, sama sa pananglitan sa tawo nga gipanag-iya sa Gadara, nga nakabuak sa bisan unsang kadena nga ilang gigamit aron siya gapuson (Marcos 5:4). Sa samang higayon, ang mga gipanag-iya maghimo og tanang matang sa kadaut sa ilang kaugalingon, sama sa batang lalaki nga gipanag-iya nga, sa bag-ong bulan, mihagak sa kalayo o sa tubig (Mat. 17:15). Apan ang pagpanag-iya usahay ipadayag sa mas hilom nga porma, kung ang mga tawo pansamantalang mawala ang ilang natural nga abilidad. Pananglitan, nagasaysay ang mga Ebanghelyo bahin sa usa ka bingi nga lalaki nga gipanag-iya sa demonyo nga, sa diha nga gipagawas siya sa Ginoo gikan sa demonyo, misugod pag-usab sa normal nga pagpakig-istorya; o, pananglitan, ang babaye nga nabaliko ang lawas sulod sa 18 ka tuig, nga nakabarog pag-ayo pagkahuman gipagawas siya sa Ginoo gikan sa yawa. Ang pobre nga babaye nabaliko sulod sa 18 ka tuig (Lucas 13:11).

Sa ubang mga kaso, ang mga gipanag-iya sa demonyo nagpakita sa abilidad sa pagtan-aw sa umaabot ug sa pagpanagna. Pananglitan, ang Basahon sa Mga Buhat sa mga Apostoles nagtala sa kaso sa usa ka batan-ong babaye nga usa ka manghuhula ug nga naghatag sa iyang mga agalon og dako nga kita pinaagi sa pagtagna sa umaabot sa mga tawo. Sa dihang gipahawa ni Apostol Pablo ang demonyo gikan kaniya, nawala kini nga abilidad (Buhat 16:16–19). Bisan pa man nga ang pagpanag-iya nagsugod na og pagkawala tungod sa pagkatibulaag sa Kristohanong pagtuo, nagpadayon gihapon kini hangtod karon.

Unsa ang hinungdan sa pagpanag-iya sa demonyo, ug kinsa ang naghatag sa dautang espiritu og katungod sa pagpanag-iya sa usa ka tawo ug pag-antos kaniya? Sumala kang Propesor Kurt Koch, usa ka Aleman nga pastor nga naghatag og kapin sa 40 ka tuig sa iyang kinabuhi sa problema sa pagpanag-iya sa demonyo ug nagsulat og daghang dagkong pagtuon bahin niini, sa tanang kaso nga iyang nahibal-an ang hinungdan sa pagpanag-iya sa demonyo mao ang interes sa okultismo: bisan ang tawo mismo nakapraktis sa okultismo sa pipila ka higayon sa

iyang kinabuhi , o nangayo sila og serbisyo sa mga okultista, o adunay usa ka tawo sa ilang pamilya nga kaniadto nalambigit sa ingon nga mga praktis. Pinaagi sa 'okultismo' pasabot namo ang mga kalihokan sama sa pagtawag sa mga espiritu, spiritwalismo, pagpanagna ug pagkonsulta sa mga managna, yoga, pag-ayo sa espirituhanong paagi, puti ug itom nga mahika, ug, sa kinatibuk-an, mga kalihokan diin ang usa ka tawo mangayo sa serbisyo sa mga nahulog nga espiritu (bisan pa man sa dili niya mabantayan). Busa, ang mga tawo nga nalambigit sa okultismo nagbutang sa peligro dili lang sa ilang kaugalingon, kondili usab sa ilang mga anak ug apo.

Sa atong panahon, usa ka panahon sa apostasiya gikan sa Kristiyanismo ug sa nagkadako nga pagka-interes sa okultismo, daghan na kaayo ang nahimong biktima sa kapintas sa dautang espiritu. Tinuod nga ang mga psychiatrist dili gustong moila sa paglungtad sa mga demonyo ug, kasagaran, ila kining gi-klasipikar isip usa ka natural nga sakit sa pangisip. Apan ang usa ka tawo nga may pagtuo kinahanglan masabtan nga walay tambal o pamaagi sa psychotherapy ang makapahawa sa dautang espiritu. Gikinahanglan dinhi ang gahum sa Dios.

Aniay ang mga talagsaong timailhan sa pagpanag-iya sa demonyo nga nagpalahi niini gikan sa natural nga mga sakit sa pangisip [Kurt E. Koch, 'Demonology Past and Present', Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 1973, pp. 31–52].

Pagdumot sa tanang balaan ug may kalabotan sa Dios: Balaang Komunyon, krus, Bibliya, tubig bendita, mga ikon, prosphora, insenso, pag-ampo, ug uban pa. Labaw pa, mabati sa mga gihuptan ang presensya sa usa ka balaan nga butang bisan pa kini natago sa ilang panan-aw: kini makapahasol kanila, makapabalos kanila ug bisan pa mosangpot kanila sa kahimtang sa kalibog.

Pagbag-o sa tingog. Kini nga sintomas dili makita sa kasagarang mga sakit sa nerbiyos. Tungod kay ang paglitok gikontrolar sa utok, nga wala'y hingpit nga kontrol ang mga demonyo—kontrol ra nila ang mga

kordong bokal—ang mga pulong nga mogawas sa ngabil sa usa ka tawo nga gipanag-iya moparungtaw nga dili natural.

Clairvoyance. Wala mahibalo ang mga demonyo sa umaabot, sama sa mga anghel nga wala usab mahibalo niini: kini nahibal-an lamang sa Ginoong Dios. Bisan pa, kabalo ang mga demonyo sa nangagi ug mas dako ang ilang pagsabot sa kasamtangan kaysa sa ordinaryong mga tawo. Ingon nga mga espiritu, halos dayon nilang maipahibalo sa usa ka clairvoyant unsay nahitabo sa layo, bisan pa sa pikas bahin sa kalibutan, aron madani ang mga mamiminaw sa pagtuo nga kabalo ang clairvoyant sa umaabot. Kung ang usa ka clairvoyant motagna sa umaabot, kini kanunay mga huna-huna ra. Ang mga demonyo, tungod kay daghan kaayo sila og kasinatian sa kinabuhi ug nakaila sa daghang mga tawo, usahay makahimo sa tukmang pagtan-aw sa unahan unsay mahitabo. Siyempre, kasagaran sayop sila. Dugang pa, usahay matuman ang ilang prediksyon dili tungod kay mao gyud kana ang nakatakda nga mahitabo, kondili tungod kay ang tawo mismo, pagkahuman nga napakombinsi ang iyang kaugalingon sa usa ka butang nga may kalabotan sa iyang kaugmaon, nagsugod sa dili tuyo nga paningkamot aron makab-ot kini ug busa nakatabang sa pagdala sa gitagna nga panghitabo.

Kalit nga pag-ayo. Mahimo'g molungtad og pipila ka tuig sa usa ka psychiatrist aron maayo ang pasyenteng dunay sakit sa pangisip. Apan, ang pagluwas gikan sa demonyo mahitabo dayon, human niini mawala ang tanang timailhan sa pagpanag-iya ug mobalik sa normal ang tawo.

Kalit nga pagbalhin. Adunay peligro nga ang dautang espiritu nga nagpuyo sa gipanag-iya nga tawo kalit nga mobalhin ngadto sa tawo nga naningkamot sa pagpahawa niini o ngadto sa mga miyembro sa pamilya niadtong tawoha. Kini nga sintomas lahi sa risgo sa 'pagkakontar' nga masinati sa mga doktor ug psychiatrist. Ilado nga ang mga tawo nga kanunay makig-atubang sa mga dunay sakit sa pangisip mahimong magsugod usab pagpakita og lain-laing abnormalidad sa pangisip. Bisan pa, ang pasyente mismo wala'y makuha nga kahupayan gikan sa kamatuoran nga ang iyang doktor 'naimpeksyonan'. Apan sa mga kaso sa pagbalhin sa

demonyo, ang kaniadto nga gihuptan hingpit nga makagawas sa pagpanag-iya, samtang ang lain nga tawo kalit usab nga mahulog sa impluwensya niining espirituha.

Bisan pa nga gihatag sa Ginoong Jesu-Cristo sa Iyang mga disipulo ang gamhanang paagi sa pagpahawa sa mga demonyo, dili tanan angay mosulod niini nga buluhaton. Ang Bag-ong Tugon nagpadayag og usa ka katingalahang kamatuoran mahitungod sa mga hugaw nga espiritu, nga sila hingpit nga walay gahum sa atubangan **sa ngalan ni Kristo:** ang Ginoong Jesu-Kristo adunay hingpit ug dili malikayan nga awtoridad ibabaw kanila. Bisan sa panahon sa yutang kinabuhi sa Manluluwas, napansin sa mga apostoles nga usa ka tawo nagpagawas og mga demonyo sa ngalan ni Kristo. Nalibog sila, gisultihan nila si Kristo bahin niini ug nangayo og pagtugot aron pugngan ang estranghero sa paggamit sa Iyang ngalan. Apan mitubag ang Ginoo kanila: *'Ayaw ninyo siya pugngi, kay bisan kinsa nga dili supak kaninyo, uyon kaninyo'* (Lucas 9:50). Klaro nga kining estranghero tinuod nga nagtuo kang Kristo, bisan pa man nagpabilin siya sa iyang kaugalingon.

Apan, delikado alang sa usa ka ordinaryong tawo ang makig-away sa mga hugaw nga espiritu, bisan pa armado siya sa ngalan ni Cristo. Ang Basahon sa Mga Buhat nagasaysay sa dakong impresyon nga nabuhat sa tanan sa mga milagro sa mga apostoles nga gihimo sa ngalan ni Cristo, ug labi na gayud sa ilang pagpahawa sa mga demonyo. Busa, ang mga anak sa usa ka Hudiyong pari nga ginganlan og Sceva—nga dili sila mga Kristohanon apan nagpraktis og salamangka alang sa ganansya—gusto usab nilang sulayan ang bag-ong pamaagi nga gigamit sa mga apostoles. Busa, nagsugod sila sa pagtawag sa ngalan ni Cristo aron ipahawa ang dautang espiritu gikan sa usa ka tawo nga gihuptan. Kalit lang, miingon kanila ang lalaking gipanag-iya, *'Kaila ko kang Jesus, ug kaila ko kang Pablo, apan kinsa kamo?'* Ug dayon midagayday siya sa mga nagpahawa sa demonyo ug, sa pagdaug kanila, nakab-ot niya ang ingon ka dakong gahum batok kanila nga naglupad sila gikan sa maong balay nga hubad ug gubot ang hitsura (Buhat 19:14–17).

Gikan niining hitabo, kinahanglan natong konkludon nga ang ngalan ni Cristo kinahanglan tawagon uban sa dakong pagtuo ug pagrespeto — alang sa kaluwasan sa usa ka tawo, ug dili alang sa praktikal nga katuyoan o tungod sa garbo. Sa samang higayon, labi ka importante nga maprotektahan ang kaugalingon pinaagi sa gahum ni Cristo, nga nagagikan sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Sa kinatibuk-an, ang paglabay sa mga demonyo mas maayo nga pasagdan sa mga awtorisado sa Simbahan nga buhaton kini—mga pari, obispo, ug mga espirituhanong tigulang. Ang bisan unsang personal nga kadasig o pagpasagad niini delikado kaayo. Ang yawa usa ka delikado kaayo ug malimbungon nga kaaway. Ang usa ka tawo nga mapangahas nga makig-away kaniya sa hayag mahimong mabayran og dako tungod sa iyang kawalay pag-amping.

Lahi ang **pagpanag-iya sa demonyo** sa tinuod nga pagpanag-iya sa demonyo tungod kay sa kaso sa pagpanag-iya, ang Yawa nagkontrol **sa hunahuna ug kabubut-on** sa usa ka tawo. Sa tinuod nga pagpanag-iya sa demonyo, ginahimo sa Yawa nga ulipon ang lawas sa usa ka tawo, apan ang ilang hunahuna ug kabubut-on nagpabilin nga medyo gawas, bisan pa man walay gahum. Siyempre, dili puwede pugson sa yawa ang atong hunahuna ug kabubut-on. Hinay-hinay niya kini makab-ot, samtang ang tawo mismo, pinaagi sa iyang pagdumot sa Diyos o sa makasasalaong kinabuhi, mahulog sa iyang impluwensya. Makita nato ang usa ka pananglitan sa pagpanag-iya sa yawa kang Hudas nga traidor. Ang mga pulong sa Ebanghelyo: *'Misulod si Satanas kang Hudas'* (Lucas 22:3) — wala magtumong sa pagpanag-iya sa demonyo, kondili sa pagkaulipon **sa kabubut-on** sa traydor nga disipulo. Sa sinugdan, misalmot si Hudas sa mga apostoles tungod sa matinud-anon ug walay paglaum nga tinguha. Apan sa dili madugay, mitugnaw siya kang Kristo ug nawad-an siya og paglaum sa katuyoan sa iyang misyon. Aron dili masayang ang iyang mga paningkamot, nagsugod siya sa tinago nga pagkuha og kuwarta gikan sa komon nga pondo, diin ang mga maayong tawo naghatag alang sa panginahanglan sa mga apostoles ug aron matabangan ang mga kabus. Wala niya damha nga hinay-hinay, natabonan sa yawa ang iyang hunahuna ug

nasugdan na ang pagkontrol sa iyang kabubut-on. Sa katapusan, sa Huling Panaag, hingpit nga nakuha sa yawa ang maong disipulo ug gidala siya una sa usa ka daotan nga buhat sa pagtraydor, ug unya sa pagpakamatay.

Makita nato ang lain nga pananglitan sa pagpanag-iya sa demonyo sa mga lider ug eskriba sa mga Hudiyo nga supak kang Kristo. Bisan unsa pa ang Iyang gisulti, ilang gisupak ug gisalikway; bisan unsa pa ang Iyang gibuhat, bisan pa kadako ug kadunggan, ilang gikritiko ug giyagaran. Kining mga hambog nga tawo wala makamatngon kung giunsa sa yawa pag-angkon ang ilang hunahuna ug kabubut-on aron mapugngan ang buhat sa kaluwasan sa katawhan. Maong miingon ang Ginoo kanila: '*Ang inyong amahan mao ang yawa, ug gusto ninyo buhaton ang mga tinguha sa inyong amahan*' (Juan 8:44). Daghan na kaayong ingon nga mga kaaway sa Dios sa tibuok kasaysayan sa Simbahan, labi na sa mga panahon sa rebolusyon sa atong dugay nang nag-antos nga yutang natawhan.

Ang mga tawo nga gipanag-iya sa yawa dili lang mga ignorante sa relihiyon o ordinaryong makasasala; sila mao ang mga tawo nga ang ilang hunahuna "*gipahimaw-an sa diyos niining kalibutan*" (2 Cor. 4:4) ug gigamit niya aron makig-away batok sa Dios. Ang mga gipanag-iya sa demonyo mao ang mga kawawa nga biktima sa Daotan; ang mga gipanag-iya mao ang iyang aktibong mga sulugoon.

Ang mga bitag sa Daotan:

'*Kaay sa kalibutan tungod sa mga babag*,' miingon ang Ginoo; apan Iyang gidugang dayon: '*kay dili malikayan nga moabot ang mga babag*' (Mat. 18:7). '*Dili malikayan*' — klaro, alang sa atong kaayohan. Dili gusto sa Ginoo nga magpasigarbohon ug magpadayag kita, kondili gusto Niya nga motubo ug molambo kita sa espirituhanong paagi.

Sa bahin, gipadayag sa Ginoo ang problema sa mga tukso pinaagi sa parabula sa mga sagbot. *Ang magtatanum* (ang Ginoo) nagtanum og *maayong binhi* (kaayohan) sa iyang *uma*, samtang *ang iyang kaaway* (ang yawa) nagtanum og *mga sagbot* (mga tukso) taliwala niini. Sa dihang *ang mga sulugoon*, , nakabantay sa pagturok sa mga sagbot, nangayo sila og pagtugot sa ilang agalon *aron pun-on* kini, apan mitanggi siya, nga miingon: '*Dili, basi sa inyong pagpang-ani sa mga sagbot, mapang-ani usab ninyo ang trigo uban kanila. Pasagdi sila nga motubo duha hangtod sa pag-ani*' (i.e. hangtod sa paghukom). Pagkahuman niini, *tigumon sa mga anghel gikan sa Iyang Gingharian ang tanang tukso ug ang mga nagbuhat sa pagkawalay-balaod, ug ilabay sila sa hurno sa kalayo*' (Mat. 13:24–42). Sa laing pagkasulti, ang sayo nga pagtangtang sa mga tukso makababag sa proseso sa espirituhanong pag-uswag sa mga tawo.

Sama sa gingharian sa tanom ug hayop diin ang pakigbisog alang sa pagkabuhi nagmugna og mas hingpit ug lig-on nga mga species, ingon usab, ang pakigbisog batok sa mga tukso nagmugna og mas matinud-anon ug matinagdanong mga kalag. Sama sa pagsuway sa bililhon nga metal pinaagi sa kalayo ug sa estudyante pinaagi sa usa ka eksaminasyon, ingon usab gisuwayan ang umaabot nga lungsoranon sa Gingharian sa Langit pinaagi sa mga tukso (1 Ped. 1:7).

Gikan niini ug sa ubang mga talata sa Balaang Kasulatan, makita nga ang limitadong kalihokan sa manulaw kabahin sa plano sa Dios ug gitugotan Niya alang sa kaayohan sa katawhan. Dili siya tugotan sa Dios nga maghari nga walay sukod batok sa bisan kinsa gawas lang sa mga tawo nga sila mismo ang misugot kaniya.

Unsaon man pagpatin-aw nga ang usa ka anghel nga kaniadto hayag ug duol sa Dios karon nagbuhat sa ingon ka mapintas ug daotan nga trabaho sa pagpanghagit sa mga tawo ngadto sa tanang matang sa pagkadautan? Ang uban nagtuo nga isip usa ka sadista, malingaw siya sa pagpasakit sa uban. Tinuod kini, apan aduna pay lain, mas hinungdanon nga rason. Hinumdumi nato nga si Lucifer nahimulag sa Dios tungod **sa garbo**. Gusto niya nga kapariho sa Magbubuhat sa Iyang himaya ug gahum, apan human mapildi siya sa mga anghel nga nagpabilin nga

matinud-anon sa Dios, karon naningkamot siya, bisan pa man lang, nga mapasakop sa iyang gahum ang kadaghanan sa mga tawo kutob sa mahimo. Dili niya kini makab-ot sa iyang kaugalingon samtang ang mga tawo, nga nagbitbit sa sulod nila og siga sa pagkamaayo, nagpabilin ilawom sa proteksyon sa Dios. Aron makuha ang bisan kinsa, kinahanglan una siyang malain sa moralidad; kini iyang makab-ot pinaagi **sa sala**. Pinaagi sa pagtuptop sa mga tawo sulod sa daghang milenyo, napino na sa yawa kining dautang arte. Aniyang ang iyang mga pangunang taktika:

Panlimbong,

Pagkaangay,

Hinay-hinay,

Pagpadayon,

Panlimbong.

Aron masugak ang usa ka tawo sa tukso, importante una sa tanan nga sayupon niya kini nga tukso isip iyang kaugalingong tinguha: unya siya mismo ang maningkamot pag-ayo aron makab-ot ang iyang giisip nga gikinahanglan alang sa iyang kalipay ug kaayohan. Mao nga **gitago** sa yawa ang iyang presensya sa tanang posible nga paagi ug nagpanago sa luyo sa mga kahintang nga iyang gipakita nga paborable. Dugang pa, sa dili pa tuksoon ang usa ka tawo, maampingong tun-an sa yawa ang kinaiya sa tawo, ang ilang mga hilig ug kahuyang, ug iyang **ipahiuyon** ang iyang mga tukso niini.

Ang mosunod nga sugilanon gikan sa Mga Buhat sa mga Apostoles naglarawan niini nga pamaagi sa pagtuptop. Ang mga unang Kristohanon nagpuyo sa ingon ka suod ug nagkahiusa nga panag-uyon nga ila giambit ang tanang butang. Ang mga mas adunahan kanila namaligya sa ilang kabtangan aron, pinaagi sa kita, matabangan nila ang ilang mga igsoon nga nanginahanglan. Tungod sa ingon nga matinud-anong paghigugma sa usag usa, walay Kristohanon nga nagkinahanglan, ug giisip sila sa mga langyaw nga usa ka ehemplo sa tibuok katilingban. Busa, usa ka Ananias, usa ka adunahan nga lalaki, nga nahadlok nga siya makita nga gahakog, nagdesisyon usab sa pagbaligya sa iyang kabtangan ug ihatag ang kita alang sa mga panginahanglan sa komunidad. Apan aron dili siya hingpit nga mawad-an sa tanan, nakigkunsabo siya sa iyang asawa nga si Safira nga ihatag lamang sa mga apostoles ang usa ka bahin sa kita, samtang gitago ang nahabilin 'alang sa emerhensiya'. Sa prinsipyo, katungod nila ang pagdumala sa ilang kaugalingong kabtangan. Ang limbong naa sa kamatuoran nga gusto nila ipakita nga sila hingpit nga mapainubsanon. Sa dihang gidala ni Ananias ang bahin sa iyang kuwarta ngadto kang apostol Pedro ug matinud-anon niyang gideklarar nga gihatag niya ang tanan niyang kabtangan, nasayud ang apostol, pinaagi sa pagpadayag sa Diyos, nga nilimbong siya ni Ananias ug miingon: *'Ananias! Ngano man nga gitugotan nimo si Satanas nga ibutang sa imong kasingkasing ang bakak batok sa Espiritu Santo ug itago ang bahin sa presyo sa yuta? Dili ba ang imong gipanag-iya imo man— ? ... Dili tawo ang imong gibakakan kondili ang Dios'* (Buhat 5:1–11). Pagkadungog niya niining mga pulonga, natumba dayon si Ananias ug namatay diha-diha dayon.

Makita nato kung giunsa sa yawa nga maalamon nga gipahimuslan ang kahadlok ug garbo ni Ananias. Si Ananias gipakabug-atan sa iyang mga kabtangan, apan gusto usab niya nga mailhan siya nga usa ka mapinanggaon nga magahatag. Busa gisugyot sa yawa kaniya ang usa ka maalamon nga kompromiso: usa ka paagi aron mapabilin niya ang iyang mga kabtangan samtang makadawat siya og unibersal nga pagpasalamat. Kung matinud-anon unta nga giangkong ni Ananias nga usa ra ka bahin sa iyang kuwarta ang iyang gihatag, wala untag bisan unsang masawayon niini. Apan tungod sa garbo, misalig siya sa limbong. Mahimo niyang nalimbong

ang mga tawo, apan dili ang Dios, kay ang Ginoo nagsaad og dakong ganti alang sa mga magahatag sa ilang kabtangan sa mga kabus ug mosunod Kaniya, sa pagdala sa krus sa pagka-imol.

Ang **hinay-hinay nga pamaagi** usa pa ka armas nga malampuson gamiton sa manulaw. Gamit ang natural nga pagdumot sa tawo sa daotan, ginahimo sa yawa nga masanay siya sa pagpakasala hinay-hinay, pinaagi sa gagmay nga pagpalugway sa kaugalingon. Sa samang higayon, ginapasalig sa yawa ang tawo nga kini usa ra ka higayon nga paglayas gikan sa normal ug nga, human makuha ang iyang gusto, magpabilin siyang matinud-anon ug matinahuron nga tawo. Kung ang usa ka tawo mapildi sa tukso, mosugyot ang yawa nga magbuhat siya og lain nga susama, apan mas grabe nga sala — usab ubos sa tabon nga usa ka 'gagmay' nga pagliko gikan sa normal. 'Maghinulsol ra ka unya,' ingon sa tigdani aron pahupayon siya. Busa, samtang mapukan ang usa ka tawo sa mga tukso, mas malubong pa gyud siya sa lapok sa sala, nga wala magmatngon nga nahimo na siyang walay kusog nga ulipon sa iyang mga kahiligon ug biktima sa prinsipio sa kangitngit.

Ipahimutang nato kini nga punto pinaagi sa mosunod nga pananglitan. Pananglitan, kalit nga nakit-an sa usa ka tawo ang usa ka pitaka nga nahulog sa yuta samtang naglakaw-lakaw siya. Sa pag-abli niini, nakit-an niya ang usa ka kantidad sa kuwarta sa sulod. Dali dayon, nakit-an usab niya ang usa ka kard sa pitaka nga adunay ngalan ug adres sa tag-iya. Ang unang hunahuna niya mao ang pagbalik sa kabtangan sa labing dali nga panahon. Apan unya ang manulaw mopisik sa iyang dalunggan nga mas maalamon nga ipabilin ang nakaplagan: 'Sa katapusan, mura'g gipadala kanimo sa Diyos kining kuwarta sa ingon ka lisod nga panahon. Ug wala man kini kalambigitan sa pagpangawat, kay ang kuwarta naa man sa hayag nga makita ug bisan kinsa unta makakuha niini.' Niining panahona, misulod ang iyang konsensya ug miingon kaniya nga ang pagkuha sa butang nga iya sa uban usa ka sala, ug kinahanglan niyang paninguhaon nga pangitaon ang tag-iya. Nanginahanglan usab siya niining kuwarta. Apan gisukwahi sa yawa ang tingog sa iyang konsensya ug rasyonal nga gipamatud-an sa lalaki nga dili, hapsay ra ang tanan: wala man ka misulod sa bulsa sa uban; imo ang imong nakaplagan. Kung maminaw ang usa ka tawo

sa tingog sa iyang konsensya ug ibalik ang iyang nakaplagnan, mobati siya og sulod nga kalipay nga nakalihok siya sa matarong ug wala misamantala sa kalisod sa uban. Apan kung motugot siya sa tukso, itulod siya sa yawa ngadto sa ubang, labi pang dili matitud-anong mga buhat, nga nagtinguha nga himuon siyang manlimbong, kawatan, ug tulisan.

Ang pamaagi sa diyablo sa hinay-hinay nga pagpangdani makita nga klaro kaayo sa ehemplo ni Hudas — usa sa napulo ug duha ka apostoles. Si Hudas, nga naggunit sa katungdanan nga tesorero, mao ang nagdumala sa kahon diin gibutang sa mga tawo ang ilang mga donasyon para sa panginahanglan sa mga apostoles ug para ipang-apod-apod sa mga kabus. Ang pagdumala sa kuwarta kanunay usa ka tinubdan sa tukso, ug sama sa atong makita gikan sa mga Ebanghelyo, napildi si Hudas niini. Nagsugod siya, hinay-hinay, sa pag-utang gikan sa komon nga kahon para sa iyang kaugalingong panginahanglan. Tungod sa kalooy alang sa makasasala, gisulayan sa Ginoo nga hinay-hinay nga pasabton si Hudas, apan wala kini mausab. Wala niya mabantayi nga nahimong kawatan si Hudas. Sa katapusan, napuno siya sa kahakog nga nabinuangan niya ang iyang Ginoo alang sa traynta ka piraso nga pilak. Busa, hinay-hinay, gikuptan sa yawa ang usa sa labing suod nga disipulo ni Kristo ug gidala siya sa usa ka grabe nga sala ug pagpakamatay.

Tungod kay wala siyay direkta nga pag-access sa kabubut-on sa usa ka tawo, naningkamot ang yawa nga impluwensyahan kini pinaagi sa mga hunahuna ug pagbati, nga nagdepende usab sa mga impresyon gikan sa gawas. Mao nga naningkamot kaayo ang yawa nga ipakita ang mga butang nga makapahimuot sa atong dunggan ug mata. Sa diha nga mosugot ang usa ka tawo sa makasasalaong mga hunahuna ug pagbati, didto na gikuptan sa yawa ang ilang kabubut-on ug gipangdakop sila.

Gamitan sa yawa ang atong pagka-usab-usab. Nahibalo siya nga, sa prinsipyo, bisan kinsa—bisan pa gani kadtong nakadaog sa tukso sa libo ka higayon—mahimong mapildi sa sala sa usa ka gutlo sa pagpahulay o pagka-kampante. Mao nga dili niya pasagdan ang usa ka tawo sa kalinaw hangtod sa iyang katapusang gininhawa. Kung

mapakyas siya sa laing tukso, **magpabilin siyang** maghulat og bag-ong kahigayunan aron usab niyang sulayan nga madani ang tawo sa pagkasala. Ingon usa ka batid nga sikolohista, nahibalo ang yawa nga labi ka huyang ang tawo sa mga higayon sa kakapoy ug kasakit. Sa ubang panahon, maghulat lang siya nga mubaba ang pagbantay sa usa ka tawo ug dili na kaayo magmatngon ug mag-amping. Ug unya, sa ingon ana nga higayon, moabot si Satanas, molusob sa tawo sama sa usa ka unos ug itulod gyud siya paingon sa sala nga iyang labing dali mapuslan.

Pinaagi gayud sa iyang pagpailob nga nakatintal ang yawa sa labing matarong nga tawo sa panahon sa Daang Tugon — si Haring David. Si David, nga nakalampos sa walay ihap nga paglutos ug mga pagsulay sa kinabuhi, sa katapusan misaka sa trono sa Israel. Nahadlok ang iyang mga kaaway, mihunong ang mga gubat, misunod ang daghang katuigan sa malinawon nga kalamboan, ug medyo nagpahulay si David. Ug busa, usa ka gabii, samtang misaka siya sa atop sa iyang balay, nakakita siya og usa ka matahum nga babaye nga naglangoy sa usa ka pool sa silingang balay. Natingala siya nga mahibal-an kinsa siya. Nahibal-an niya nga siya si Batseba, asawa sa usa sa mga senior nga opisyal sa iyang hukbo. Ang iyang pag-ila sa gwapa niyang silingan nahimong kahilambigit, ug nakasala ang hari. Nabuntis si Batseba tungod sa ilang bawal nga relasyon, nga ubos sa balaod sa mga Hudiyo silotan og bato. Aron maluwas siya sa usa ka makauwaw ug masakitong kamatayon, gipatawag dayon ni David ang bana ni Batseba gikan sa kampanya aron mag-uban sila ug mapaniwala siya nga siya ang amahan sa bata. Apan sa pipila ka rason, ang bana ni Bathsheba wala gustong magpuyo uban kaniya ug sa dili madugay mibalik siya sa iyang hukbo nga nag-atake sa usa ka siyudad sa kaaway. Nanglitaw nga desperado ang kahimtang, busa gisugyot sa yawa kang David ang mosunod nga maalamon nga solusyon: ipadala si Uria, bana ni Bathsheba, sa labing delikadong bahin sa gubat, aron siya mapukan sa kamot sa kaaway. Sa pagkatinuod, sa dihang naa na si Uria sa unahan sa gubat, natamaan siya sa pana sa kaaway, ug nakuha ni David ang kahigayunan nga pakaslan ang balo ni Uria aron matago ang iyang sala sa pakighilawas. Labaw pa, gilukop sa yawa ang hunahuna ni David nga nawala ang iyang pagsabot kung unsa ka grabe ang iyang doble nga sala. Pagkahuman lang nga gipugos sa

propeta Natan ang hari sa paghukom sa susamang kaso pinaagi sa usa ka parabula nga iyang gihimo, didto nakamatikod si David nga siya mismo ang naghukom sa iyang kaugalingon. Sa kahadlok, mitikdo siya sa iyang mga tuhod sa atubangan sa Dios ug misugod sa paghinulsol sa publiko (2 Samuel, kapitulo 11). Wala gyud niya mapatawad ang iyang kaugalingon sa maong sala ug naghinulsol niini sa tibuok niyang kinabuhi, nga nagbilin kanato sa iyang pag-ampo sa paghinulsol (Salmo 50), nga hangtod karon nagpukaw gihapon sa kasingkasing sa mga makasala nga naghinulsol. Busa, giluwat sa maloloy-on nga Ginoo ang Iyang matarong nga tawo nga nahulog sa bitag sa yawa.

Pinaagi niini ug sa susamang mga hitabo, nagtudlo kanato ang Ginoo nga dili magpasigarbo: '*Ang bisan kinsa nga nagtuo nga nagbarog siya nga lig-on, mag-amping nga dili siya mahulog*' (1 Cor. 10:12). Kung ang yawa, sa iyang walay kinutuban nga pagka-mapangahas, nangahas pa gani sa pagtintal sa Manluluwas (Mat. 4:3–10), kinsa kaha ang luwas sa iyang mga limbong? Busa, sa pag-amgo kanato, nagtudlo ang Ginoo: '*Andam ang espiritu, apan maluya ang unod. Magbantay kamo ug pag-ampo, aron dili kamo mahulog sa tukso*' (Mat. 26:41).

Ang pangunang pamaagi sa yawa, nga nag-agi sa tanan niyang mga lihok ug sa iyang kinauyokan, mao **ang** bakak—bakak bisan asa ug bisan kanus-a—ang labing walay hiya ug walay ulaw nga mga bakak, apan kasagaran maalamon kini nga gisagolan og pipila ka tinuod aron kini mas katuohan! Maong gihulagway siya sa Ginoo nga "*bakakon ug amahan sa mga bakak*" (Juan 8:44).

Ang Yawa naningkamot **nga baluktoton** ang tanan sa atong hunahuna hangtod dili na mailhan: iyang ipakita ang gamay nga kapakyasan ingon usa ka dakong, dili na maayohon nga trahedya; ug ang gamay nga kalipay o pansamantalang ganansya ingon labing importante nga butang, hapit na gayud ang katuyoan sa kinabuhi. Pinaagi sa pagtuptop kanato sa pagkasala, iyang gipahupay kanato ang hunahuna nga kini usa ka hingpit nga natural ug mapatawad nga kahuyang. Ug kon makasala ang usa ka tawo, itulod siya sa yawa ngadto sa kawad-on sa paglaum ug itanom ang pagtuo nga permanente na niyang nasuko ang Magbubuhay ug busa walay pulos na ang paghinulsol.

Pahimoon sa yawa ang usa ka tawo nga nagpaluya sa iyang kaugalingon sa pipila ka tinguha nga sobra na siya ka huyang aron mosulay pa sa pagbag-o. Alang sa usa ka tawo nga nagkinabuhi sa balaan nga paagi, paningkamotan sa yawa nga madani siya sa garbo. Iyang gipakita ang mga binuang sa mga pilosopo ug lain-laing relihiyosong binurot isip katingalahang mga pahibalo, samtang gihulagway ang pagtulon-an sa Ebanghelyo nga walay lami ug katingalahan. Paningkamotan niya nga maligaw ang mga naningkamot sa ilang tibuok kusog alang sa espirituhanong kinabuhi pinaagi sa garbo ug pagpasigarbo sa kaugalingon. Usahay mosulod pa gani siya sa porma sa usa ka hayag nga anghel o sa Kristo mismo, aron ang tawo magtuo nga mas labaw pa siya kaysa sa uban (2 Cor. 11:14). Sa kinabuhi sa mga santo, makit-an nato ang daghang mga sugilanon kung giunsa niya, pinaagi sa ingon nga mga panan-awon, gitintal ang mga asketiko nga nakaabot sa hataas nga espirituhanong kahimtang.

Nagbuga og dili mapalong nga kauhaw sa gahum, ang yawa wala magtugot sa bisan unsang paningkamot o oras sa pagbag-o sa matag natural nga kahuyang sa tawo ngadto sa usa ka dili makontrol ug makalilisang nga pagbati. Gusto niya nga hugawan sa tawo ang iyang kaugalingon pag-ayo ug mahimong mas daotan pa kaysa hayop. Unya, pinaagi sa sala, makab-ot sa yawa ang gahum ibabaw kaniya ug himuon siyang ulipon ug matinumanon nga instrumento.

Apan salamat sa Ginoong Jesu-Cristo, ang gahum sa yawa dili magdugay, ug ang iyang puthaw nga mga kadena mas huyang pa kaysa sapot sa gagamba. Igo na nga ang usa ka makasasala mobalik sa Dios sa paghinulsol, ug ang tanang gahum sa yawa mabungkag sama sa balay nga baraha. *'Tungod niini nga tuyo ang Anak sa Dios mipakita, aron laglagon ang mga buhat sa yawa'* (1 Juan 3:8). Ang Ginoo mismo ang Gamhanan nga nagbugkos sa kusgan nga tawo ug gipanguha ang iyang mga kabtangan (Mat. 12:29). Busa, magdali kita ngadto sa Manluluwas alang sa tabang ug pagpanalipod. Pinaagi sa lig-on nga pagtuo ug matinahuron nga kinabuhi, atong supakon ang nahulog nga espiritu, ug molayas kini kanato, sumala sa saad (Santiago 4:7),

Ang Tukso sa Okultismo

"Ang Espiritu klaro nga nag-ingon nga sa katapusang mga adlaw, ang uban mobiya sa pagtuo ug mosunod sa mga espirituhanong limbong ug sa mga pagtulon-an sa mga demonyo" (1 Tim. 4:1).

Sama sa usa ka bata nga modangop sa iyang inahan, ingon ana usab ang tawo nga natural nga modangop sa Dios — labi na sa mga lisod nga panahon sa kinabuhi. Sa Diyos, ilang makita ang ilang Langitnong Amahan, Nga nagahandom sa ilang kaayohan ug makahimo bisan sa imposible. Ang Ginoong Jesu-Kristo misaad: *'Mangayo kamo, ug kamo hatagan; pangitaa kamo, ug kamo makakaplag; katuktok kamo, ug kamo ablihan'* (Mat. 7:7). Ang uban mangayo og pisikal nga pag-ayo, og tabang sa trabaho, sa pagpalig-on sa ilang pamilya, o sa kaayohan sa ilang mga anak; ang uban mangayo sa pagpalig-on sa ilang pagtuo, og giya sa pag-ampo, o sa Espiritu Santo— ang matag-usa sumala sa ilang kaugalingong espirituhanong lebel. Apan, dawaton sa Dios ang mga paghangyo sa tanan nga moduol Niya uban sa matinud-anon ug mainit nga pagtuo.

Gawas sa kamatuoran nga ang pag-ampo nagdala sa tabang sa Diyos kanato, katingalahan usab kini tungod kay kini nagpalambo sa sulodnong pagtubo sa usa ka tawo. Kini tungod kay ang pag-ampo dili usa ka monologo, kondili **usa ka pakighinabi** diin ang Ginoo motubag sa kalag ug mosidlak niini sa grasya sa Espiritu Santo. Pinaagi sa paghayag sa sulod nga kalibutan sa usa ka tawo, ginatudloan sila sa Dios nga mangita dili lamang sa materyal ug sa panandaliang mga butang, kondili labi na gayud sa walay katapusan ug sa tinuod nga bililhon. Ang usa ka tawo nga nakig-istorya sa Dios sa pag-ampo makamatngon nga ang Dios mao ang labing hataas ug labawng Gahum, puno sa gugma, apan matarong usab, nga angay tahudon. Dili Siya mapalihok-lihok sama sa usa ka pwersa nga walay mata. Siya mao ang Amahan, nga angay sundon. Busa, ang personal nga kasinatian sa

pag-ampo, nga sa sinugdan motumaw tungod sa piho nga mga panginahanglan, makatampo **sa moral nga pagkahingpit** sa usa ka tawo ug magdala kaniya sa labing hataas nga kaayohan—ang Ginghamarian sa Langit.

Ang hingpit nga supak sa ingon nga himsog nga relihiyosidad, nga gibase sa pagtuo ug pagsunod sa Diyos, mao ang dili himsog, 'ngitngit nga espiritwalidad' sa okultismo. Dinhi, aduna usab elemento sa supernatural ug pagpangita og tabang—apan ang tabang gipangita dili gikan sa Magbubuhat, kondili gikan sa mga duha-duha nga espiritu o misteryosong pwersa nga dili pisikal. Samtang ang himsog nga pagtuo sa Diyos nagpadungag sa usa ka tawo, ang dili himsog nga okultong pagtuo espirituhanong nagpaluya kanila. Kini hingpit nga nakatutok sa makalibtan, sa walay pulos ug sa makasasala. Ang tumong sa mga okultong praktis kay puro utilityan: aron masuta ang mga tinago, makab-ot ang kalampusan sa kalibutan, makadaog sa gugma sa usa ka tawo, mapaayo ang panglawas, makuha ang bio-enerhiya, mapalapdan ang potensyal, makabawi sa kaaway, o simpleng 'magdula' sa misteryoso. Daghang tawo ang nadani sa kamatuoran nga makab-ot kini tanan nga walay pisikal nga paningkamot ug walay paglapas sa balaod sa sibil.

Samtang ang pagbalik sa Diyos nagpukaw sa konsensya sa usa ka tawo ug nag-awhag kaniya sa paghinulsol ug pagbag-o, ang mga okultong praktis, sa pikas bahin, wala gyud magbutang og moral nga obligasyon: kuhaa lang ang gusto nimo ug lingawa kini! Kini nga daw kagawasan gikan sa moral nga obligasyon maoy nag-unang nakadani sa okultismo. Apan, sama sa atong makita unya, kining mga espiritu nga matinahuron gikan sa lain nga kalibutan dili gyud altruista, ug sa dili madugay mobayad gayud ang usa ka tawo og dako alang sa mga pabor nga nadawat. Sa sinugdanan ra gayud nga tanan daw sayon ug diretso.

Ang okultismo kasingkasing katigulang sa katawhan mismo. Ang pagkaon sa gidili nga bunga sa Hardin sa Eden mao ang unang pagsulay sa katawhan sa pag-angkon og katingalahang kahibalo ug abilidad pinaagi sa okultong paagi (tan-awa Genesis, Kapitulo 3). Ang mga salamangkero, shaman, necromancer, ug uban pa kanunay nang naglungtad, apan kadaghanan sa panahon naa sila sa 'ilawom'. Ang importante alang sa atong

panahon mao ang padayon nga pagtaas sa pagkapopular ug pagka-fascinate sa nagkalain-laing porma sa okultismo, nga gipamatud-an sa daghang seryosong kontemporaryong pagtuon. Busa, si Mircea Eliade, usa ka iskolar sa komparatibong relihiyon ug okultismo sa University of Chicago, nag-oberba sa iyang libro *nga *Occultism, Witchcraft and Cultural Fashions**: "Ingon usa ka historyador sa relihiyon, dili ko mapugngan a mabigla sa dakong kasikat sa salamangka sa kontemporaryong kulturang Kasadpan ug subkultura. Sa samang higayon, kini nga pagka-fascinate sa salamangka kabahin ra sa mas lapad nga uso, nga mao ang: usa ka mas dako nga interes sa tanang matang sa okultismo ug esoterikong siyensya" (The University Press, Chicago IL 1976). Sa ilawom sa impluwensya sa uso karon nga 'New Age' nga kalihukan, liboan ka mga tawo sa US ang nag-angkon nga sila mga '*channelers*' (medium) ug '*psychics*' (mga managna), ug milyon-milyon ang moduol kanila alang sa tambag ug serbisyo, ug nabihag sa ilang literatura. Ang uban niini nga mga channelers nailhan kaayo sa mga sirkulo sa arte ug telebisyon. Sa Europa, Canada, Brazil, Russia ug sa ubang mga nasud usab, makita ang dakong pagtaas sa interes sa supernatural. Ang impluwensya sa mga okultong ideya nagsugod na usab sa pagsulod sa seryosong akademikong disiplina sama sa sikolohiya, medisina, pilosopiya, arkeolohiya ug uban pa. Nagsugod na og motumaw ang mga pseudo-Kristohanong sekta, nga nagpalapnag sa karaang okultong mga ideya nga gitabonan sa pseudoscientific ug Kristohanong terminolohiya. Sa mga tindahan sa libro, makit-an nimo ang usa ka espesyal nga seksyon nga gipahinungod sa 'New Age' nga lihok. Puno kini sa mga titulo sama sa: 'Mga Bruha sa Gitnang Panahon', 'Ancient Egyptian Magic', 'The History of Secret Societies', 'Serpentine and the Rainbow', 'The Secret Words of Haitian Shamans and Zombies', 'Encyclopaedia of Ancient and Forbidden Knowledge'; 'From Kabbalah to Astral Worlds: Mental Energies and the Secrets of Intimate Relationships', 'Ang Basahon sa Balaang Madyik: Ang Kinauyokan nga Itom nga Tinubdan sa Okultong Kahibalo', 'Ang Modernong Diksiyonaryo sa mga Bruha: Tanan nga Kinahanglan Nimong Mahibal-an Aron Makahimo og Madyik', 'Matuman ang Imong Mga Gusto Pinaagi sa Okultong Enerhiya', 'Levitasyon – Unsa Kini ug Giunsa Pagbuhat niini'.

Si Dr Walter R. Martin, usa ka nangunang eksperto sa mga kulto sa Amerika, nag-angkon nga 60 porsyento sa mga Amerikano nagpraktis og mga okultong teknik sa lain-laing porma o interesado sa okultismo. Aduna'y kapin sa 3,000 ka mga tigmantala sa mga libro ug magasin sa okultismo, nga adunay kinatibuk-ang tinuig nga kita nga usa ka bilyon ka dolyar. Bisan ang mga mainstream nga magasin, nga kasagaran wala magtagad niini nga natad, nagmantala og mga artikulo bahin sa mga teknik sa okultismo, mga timaan sa astrolohiya, pag-ayo gamit ang kristal, ug uban pa. Sa Rusya usab, ang pagka-fascinado sa okultismo nagkadako na sama sa usa ka epidemya. Kini nga masubo nga mga kamatuoran nagpaila sa espirituhanong pagdegrada sa modernong katilingban ug nagpahibalo sa pagkasuod sa Ikaduhang Pag-abot ni Kristo.

Ang pulong nga '*occultism*' gikan sa Latin nga pulong nga '*occultus*', nga nagpasabot og 'butang nga natago ug dili maabot sa kadaghanan'. Ang larangan sa okultismo naglangkob sa nagkalain-laing dili masabtan nga mga panghitabo ug kalihokan nga nagpalihok sa misteryoso, dili-pisikal nga mga pwersa. Ang mga okultong praktis nagtinguha sa mosunod nga mga tumong: 1) aron makab-ot ang kahibalo nga dili maabot pinaagi sa ordinaryong pisikal nga paagi; 2) aron makigkontak sa mga espiritu o supernatural nga pwersa; 3) aron makat-on unsaon pagmaniobra niining mga espiritu o pwersa. Ani-a ang pipila ka mga pagtulon-an ug praktis sa okultismo: propesyonal nga pag-fortune-telling, astrolohiya, palmistry, numerolohiya, teosofiya (ang Blavatsky Society), Kabbalah, antroposofiya, espiritwalismo, astral nga pagbiyahe, pipila ka porma sa mistisismo, transcendental nga meditasyon, mediumship o channelling, yoga, psychic (dili-konbensiyonal) nga pagtambal, biofield therapy, ritual coding, shamanismo, salamangka, ug tanang porma sa puti ug itom nga mahika.

Sa atong panahon, ang okultong pagtulon-an nga nailhan nga 'New Age' nagkakusog ang kasikat, nga nakasuyop sa daghang karaang okultong pagtulon-an. Ang ubang modernong sekta ug kulto mitumaw pinaagi sa 'revelations' gikan sa mga espiritu, o naglakip sa mga elemento sa okultismo ug naggamit og okultong mga praktis. Lakip niini, ang mosunod angay nga hisgutan: ang Orden sa Rosicrucian, ang mga pagtulon-an ni Roerich ('Living

Ethics' o 'Agni Yoga'), ang Katilingban sa mga Puti nga Igsoon, ang mga katilingban ni E. Blavatsky, ang kalihukan nga 'New Age', ang sekta nga Aum Shinrikyo, ang Krishnaismo, ang Lucius Trust (Alice Bailey), Eckankar (Paul Twitchell), The Children of God (David Berg), the Unification Church (Sun Moon), the Anthroposophical Society (Rudolf Steiner), Astara (Earlyne Chaney), ang 'simbahan' nga Mormon (Joseph Smith uban sa iyang 'anghel Moroni'), Christian Science (Mary Baker Eddy) ug uban pa.

Unsa may nakapukaw sa mga maalamon nga tawo sa ika-20 nga siglo nga mosangko sa dili siyentipiko ug kaduda-dudang mga paningkamot sama sa pagtawag sa mga espiritu? Ang tubag niini makita sa kamatuoran nga ang siyensya ug ang materyalistang doktrina ra dili makatagbaw sa labing hataas nga mga pangandoy sa katawhan. Aduna'y usa ka butang sa sulod sa matag-usa kanato nga nangita sa mas taas, sa espirituhanon, ug naghandum og tubag sa mga bata kang pangutana: ngano man kita nagkinabuhi; aduna pa bay ubang kalibutan ug ubang, mas hingpit nga porma sa pag-eksister; unsa ang nagpaabot kanato pagkahuman sa lubong; ug aduna bay mga espirituhanong pwersa nga dili pisikal nga makatabang sa usa ka tawo nga molabaw sa mga balaod sa pisika ug makab-ot ang malungtaron nga kalipay? Busa, tungod kay wala sila kahibalo o nagbalewala sa pagtulon-an sa Kristohanong, ang mga tawo misandig sa mga esoterik nga pagtulon-an. Nagaangkon kini nga mga pagtulon-an nga matubag nila ang lawom ug bata kang mga pangutana sa pag-eksister ug magbukas og agianan ngadto sa mga pwersa nga dili pisikal. Apan bakak kini nga mga tubag, ug ang mga pamaagi nga ilang gitudlo makadaot. Ang labing makalilisang mao nga gipugngan nila ang kahadlok sa tawo sa Dios ug ang iyang pagbati sa responsibilidad sa iyang mga lihoc. Ang mga nahulog nga espiritu nagpaila sa bag-ong occultist sa pagtuo nga walay paghukom sa Dios ni walay walay katapusang pag-antos; sa kasukwahi, ilang giangkon nga sayon ug malipayun ang tanan. Busa, pasagdi ang imong kaugalingon sa kahibalo ug dawata ang gahum nga gitanyag kanimo. Ug, sa tinuod, usahay ingon nga resulta sa mga okultong praktis, ang usa ka tawo makadebelop og katingalahang abilidad — telepatiya, klaroviyans, ang abilidad sa 'pag-ayo gamit ang biofield sa usa ka tawo' o sa paglihok sa mga butang

gikan sa gilay-on (telekinesis), ug uban pa. Apan, sama sa atong makita, kining mga abilidad wala motumaw sa ilang kaugalingon, kondili pinaagi sa **tabang sa hugaw nga mga espiritu**, ug busa kini delikado kaayo ug makadaot. Sa tinuod, aron dili mahadlok ang usa ka inosenteng bag-uhan, malimbungon nga gitago sa mga demonyo ang ilang presensya ug nagpakaaron-ingnon nga: a) walay kadaut nga nagalibot-libot nga mga espiritu, o b) impersonal nga dili-pisikal nga enerhiya, nga nagkuyanap sa tibuok kalibutan o natago sa sulod sa tawo mismo. Susihon nato kung hangtod asa nga lebel kining mga konsepto sa mga okultista nagtugma sa kamatuoran.

a) Ang kinaiya sa mga espiritung okultismo

Ang komunikasyon sa mga espiritu mahitabo pinaagi sa *espiritwalismo* o pinaagi sa *mediumship*. Ang kasaysayan sa pagtawag sa mga espiritu (spiritismo) nagsugod pa sa karaang panahon. Nahisgutan usab kini sa Bibliya ingon usa ka praktis nga gidili sa Dios ug giisip nga makasasala: '*Ayaw kamo pagbalik sa mga nagatawag sa mga patay, ni sa mga salamangkero; ayaw usab kamo pagkahugaw tungod kanila*' (Lev. 19:31). '*Kon ang bisan kinsa nga kalag mobalik sa mga nagpatawag sa mga patay ug sa mga salamangkero, aron mosunod kanila sa ilang pagpakighilawas, ipahimutang ko ang akong nawong batok niadtong kalag ug putlon ko kini gikan sa taliwala sa iyang katawhan*' (Lev. 20:6, 20:27). Sa mga espiritista nga sesyon, ang espiritu nagpakita o pinaagi sa porma sa usa ka hulagway o pinaagi sa iyang impluwensya sa lain-laing mga butang, pananglitan, sa paglihok sa usa ka gamay nga plato, pagtapot sa lamesa, pag-uyog sa pendulo (Ouija board), ug uban pa. Sa mediumistikong séances, ang usa ka medium nga naa sa kahimtang nga mura'g trance iyang gihatag ang iyang lawas sa usa ka espiritu, nga sa pagsulod niini sa tawo, kini nagkontrol sa iyang mga bukton ug tiil, nagbuhat og lain-laing mga lihok pinaagi kanila, ug nagpasa og lain-laing mga pahibalo. Ang modernong kalihukan nga 'New Age' nagpasikat gayud niining ikaduhang porma sa komunikasyon sa mga espiritu (o 'pwersa'), nga gitawag nilang 'channelling' (gikan sa Ingles nga pulong nga 'channel', nga nagpasabot og 'pagpadagan'). Sa dihang ang medium

(channeller) mosulod sa usa ka trance-sama nga kahimtang, ang mga kaunoran sa iyang nawong ug ngabil magsugod og kusog nga pag-uyog nga dili niya makontrol. Sa dihang hingpit nang makabaton ang espiritu sa medium, mausab ang ritmo sa iyang pagginhawa, ug mausab usab ang ekspresyon sa iyang nawong, usahay dili na mailhan. Mausab usab ang iyang tingog, nga pananglitan, ang tingog sa usa ka babaye magsugod pagtingog sama sa bass sa lalaki. Pagkahuman sa trance, dili na mahinumduman sa tawo ang nahitabo kaniya o unsay iyang gisulti samtang naa siya sa mediumistic nga kahimtang. Sa sinugdanan, ang espiritu dili mosulod sa medium kung walay pagtugot niini, ug kinahanglan pa nga ang medium mismo ang magdapat niini aron mosulod. Apan, human sa balik-balik nga mediumistic nga mga sesyon, ang pagpanag-iya sa espiritu mahimong dili boluntaryo ug kusang mahitabo, ug ang medium mahimong sakop sa espiritu.

Walay duhaduha nga daghan ang mga manloloko taliwala sa mga espiritista ug medium. Bisan pa, aduna usab daghang tinuod nga praktisyoner nga sa tinuod nakigkomunikar sa mga nilalang gikan sa lain nga kalibutan ug nakadawat gikan kanila og kahibalo ug abilidad nga dili maabot sa uban. Kadaghanan sa mga ordinaryong channelers ug spiritualists wala'y ideya kung unsa ka **malimbungon ug delikado** ang mga binuhat nga ilang gisaligan. Layo kini sa pagka walay kadaut nga nagalibot-libot nga mga kalag, ug dili usab sila impersonal nga pwera sa kinaiyahan. Sa kasukwahi, sumala sa testimonya sa daghang propesyonal nga medium ug shaman, **tinuyo gyud** silang gilimbongan sa mga espiritu nga ilang nakig-uban. Nagpakaaron-ingnon sila nga buotan aron makontrol sila ug makadaot kanila. Pananglitan, si Satprem, usa ka disipulo sa occultist ug Hindu guru (magtutudlo) nga si Sri Aurobindo, misulat: 'Ilado sa tanang occultist nga ang mga espiritu makahimo sa pagkuha sa bisan unsang porma nga ilang gusto' (Satprem, *Sri Aurobindo or the Adventure of Consciousness*, New York, Harper and Row, 1974).

Klaro kaayo nga gihulagway ni Robert Monroe ang usa ka insidente diin, atol sa usa sa iyang 'astral' nga mga pagbiyahe, siya gisulayan sa usa ka walay hiya ug padayon nga pag-atake sa dautang mga espiritu. Sa labing

kritikal nga higayon sa pakigbisog, kalit nga miporma ang duha ka espiritu nga sama sa hitsura sa iyang duha ka pinalanggang anak nga babaye. Gibuhat nila kini nga dili matagna ug k kaayo nga nawala ang abilidad ni Robert sa pagsukol ug hapit na siya mamatay (*Journeys out of the Body*, Garden City, NY, Anchor Books, 1973).

Ang iladong medium nga si Emanuel Swedenborg, nga nagdedikar sa iyang kaugalingon sa pakigkomunikar sa mga espiritu ug giila sa kadaghanan ingon usa ka seryosong awtoridad sa okultismo, nagpamatuod nga ang mga espiritu nga gikomunikar sa mga espiritista ug medium mao'y sobra ka malimbungon ug mapanglimbong nga imposible alang sa usa ka tawo nga modangop kanila nga masayran ang ilang tinuod nga pagkatawo ug tuyo. Kining mga espiritu maayo kaayo nga mga aktor, nagpakaaron-ingnon nga kalag sa mga patay. Nagpahimangno si Swedenborg sa mga bag-ong occultist sa mosunod nga mga pulong: 'Kung kini nga mga espiritu mosulti og bisan unsa, dili gyud sila angay tuohan, kay ginahimo ra nila ang tanan ug kanunay silang nagbakak ... Dugang pa, ginabuhat nila kini uban sa ingon ka dakong kumpiyansa ug kaisog nga ang usa ka tawo hingpit nga malibog. Ug kon motuo bisan gamay lang ang usa ka tawo sa ilang gipang-angkon, ang mga espiritu, uban sa labing dakong kawalang-hiya, maghimo og bag-ong mga bakak, aron hingpit silang malibog. Busa, ang tanan kinahanglan magbantay batok sa mga espiritu ug dili gayud motuo kanila' (*The True Christian Religion*, New York, E.P. Dutton, 1936).

Nakadungog kita og susamang testimonya gikan kang Uri Geller, nga nailhan sa iyang abilidad sa pagbaliko sa mga kutsara ug kutsilyo telepatiko. Siya ug ang iyang mentor, ang parapsychologist nga si Andrija Puharich, M.D., kanunay nakasinati og pagbati sa kakulba samtang nakigkomunikar sa mga espiritu, ug nakabantay sila og katingalahan ug kaduda-duda sa ilang pamatasan. Ang duha ka occultist kanunay nga nakumbinsi nga ang mga espiritu naglihok sa usa ka paagi nga malibog kaayo, mura'g nagbinuang sila kanila (Andrija Puharich, Uri, New York, Bantam 1975). Ang ubang propesyonal nga spiritualista ug medium nakasinati usab niini nga samang pagbati sa kakulba.

Busa, kung ang mga espiritu sa mga okultista **magbakak**, dili ba klaro nga sila **dili** maayong anghel ni mga sulugoon sa Dios? Dili usab sila mahimong mga kalag sa mga minatay, kay sumala sa Balaang Kasulatan, ang mga kalag dili gitugotan nga maglibot-libot sa kalibutan sumala sa ilang gusto. Sa kasukwahi, pagkahuman sa kamatayon sa usa ka tawo, ang Dios magtudlo sa iyang kalag og usa ka piho nga dapit—sa paraiso o sa impyerno—diin kini kinahanglan magpabilin hangtod sa Adlaw sa Paghukom (*'gitakda sa tawo nga mamatay usa ka beses, ug pagkahuman niini moabot ang paghukom'*, Mga Buhat 9:27). Busa, kung ang mga espiritu nga gitawag sa mga okultista dili mga anghel ni mga kalag sa mga patay, nan lagmit kini nga mga espiritu nga sakop sa gisulti sa Manluluwas, *'Siya usa ka bakakon ug amahan sa bakak'*, mao ang yawa (Juan 8:44). Busa, ang mga spiritualista ug mga channeler, pinaagi sa pagsalig nila sa mga espiritu sa lain nga kalibutan, gibutang nila ang ilang kaugalingon ug ang uban sa dakong katalagman (atinong ipatin-aw kini sa mas detalyado sa ubos). Lisod sabton kung giunsa sa mga tawo nga dili gani mosalig sa estranghero ang pagsalig sa ingon ka inosente sa mga nilalang sa lain nga kalibutan nga wala sila'y nahibaloan ug kasagaran madakpan sa bakak.

b) Ang espirituhanong enerhiya ba walay pagtagad sa personalidad?

Karon atong hunahunaon ang ikaduhang panan-aw, nga popular sa atong panahon, nga ang mga okultong praktis nagpalihok sa dili-pisikal nga enerhiya, nga nagkalat sa tibuok kalibutan o natago sa sulod mismo sa mga praktisyoner. Kini nga panan-aw labi ka makadani sa modernong skeptiko, nga wala mag-ila sa usa ka personal nga Dios o sa espirituhanong kalibutan. Ang hunahuna sa ingon nga mapahitas-on nga tawo mapahitas-on sa hunahuna nga, pinaagi lang sa ilang tinguha, mahimo nilang paandaron ang usa ka gamhanang dili materyal nga enerhiya ug ipahimo kini alang kanila. Base sa premisa sa paglungtad sa impersonal, dili-pisikal nga mga pwersa, mitumaw ang daghang modernong teorya sa okultismo nga, gisul-oban sa halos-siyentipikong terminolohiya, gipresentar sa magbabasa ingon mapuslanong resipe para sa matag kahimtang sa kinabuhi.

Dako kaayo ang kalampusan sa mga modernong okultong pagtulon-an tungod kay, sa panan-aw sa mga nangita apan espirituhanong walay kahibalo, mura kini'g nagpadayag og bag-ong mga kalibutan: ang tanan nga kaniadto misteryoso ug imposible kalit nga nahimong masabtan ug makab-ot. Walay angay kahadlukan, walay angay kurog-kurogan — yano ra ug makab-ot ang tanan alang sa mga nakakat-on sa pagkontrol sa dili-pisikal nga mga pwersa.

Nota: Usa ka partikular nga peligro sa mental nga kahimsog ang gipahinabo sa sanga sa okultismo nga nagpalambo og pamaagi sa pag-access sa sulod nga tinubdan sa enerhiya **sa sulod** sa indibidwal (A. Klizovsky, *The Foundations of a New-Age Worldview*). Sumala niining pagtulon-an, pinaagi sa pag-master sa usa ka piho nga teknik, bisan kinsa makahimo sa pagpalambo sa multidimensyonal nga panan-aw sa gawas ug sulod nga kalibutan, pagmintinar ug pag-ayo sa ilang kaugalingon ug sa panglawas sa uban, pagkat-on sa pag-access sa bisan unsang impormasyon, pag-abli sa ikatulong mata, pagbuhat og astral nga pagbiyahe, ug pagkat-on sa pag-abli sa ilang mga chakra. Ang pag-abli sa mga chakra gamit ang espesyal nga mga teknik aron makagawas ang psychic nga enerhiya nagsaad og walay kinutuban nga mga posibilidad. Ang usa ka tawo mahimong sama sa diyos — nga adunay clairvoyance, telepathy, telekinesis, ug uban pa. Sa samang higayon, ang mga eksperto sa niini nga natad (A. Klizovsky) nagpahimangno nga ang pag-abli sa kaugalingong bio-enerhiya nagdala og risiko sa daghang seryosong sangputanan. Ang detalyadong pagsususi niini nga hilisgutan labaw pa sa gilakip sa hisgutanan dinhi. Ipasabot lang nato nga ang mga tawo nga nag-abli sa ilang mga chakra makadaot sa ilang psyche, usahay dili na kini mauli.

Makatingala nga ang mga espiritu mismo, nga naglihok sa 'likod sa mga eksena' sa modernong quasi-siyentipikong okultong eksperimento, wala gyud masuko sa kamatuoran nga ang mga channeler nagpasagad sa ilang buhat ug nagtago sa ilang mga kontribusyon. Sa kasukwahi, ang mga espiritu malipayong nagtago sa luyo sa impersonal, dili-pisikal nga mga pwersa, kay kini nagpasayon kanila sa pag-angkon sa ilang pangunang tumong: ang pagkaulipon sa katawhan. Ug kini hingpit nga uyon sa ilang bahin, kay ang ilang prinsipio mismo, ang yawa, usa ka daghang-aspeto ug maalamon nga demagogo. Sa usa ka tawo nga adunay intelektwal nga

kuryosidad, ingon siya: 'Hatagan tika og supernatural nga kahibalo; ' ngadto sa usa ka tawo nga adunay mistikal nga hilig: 'Ipadayag ko kanimo ang mga misteryo sa pag-eksister'; ngadto sa mga nagahungaw sa gahum, nagasaad siya og himaya ug gahum; ngadto sa mga nangita og kalipay sa kalibutan, nagasaad siya sa tanang panalangin sa kinabuhi; samtang sa dili motuo iyang gipangtugot ang hunahuna: 'Wala ko maglungtad; hinimo ra ko sa imahinasyon!'

Busa, human madani ang usa ka tawo pinaagi sa iyang labing bililhon, gidala siya sa yawa nga nagkalayo ug nagkalayo gikan sa Dios, hangtod ituglob siya niini sa kalawoman sa impyerno. Tungod sa iyang abilidad sa pag-angay sa panghunahuna sa tawo, nakalimbong ang yawa sa daghang mga tawo karon pinaagi sa karaang mga okultong sugilanon, nga gitabonan sa hapit-syentipikong mga termino. Nitugot kini nga mosulbong sa atong panahon ang usa ka espesipikong sanga sa siyensya—ang parapsychology—nga nagtuon ug naningkamot sa paghatag og siyentipikong pagpasabot sa karaang shamanic ug mediumistic nga mga praktis.

Apan nagpabilin gihapon ang usa ka bata kang pangutana: naglungtad ba ang dili-pisikal, moral nga neutral nga enerhiya, ug kung mao, unsa man ang kinaiya niini? Aron matubag kining mga pangutana, kinahanglan hinumduman nga bisan unsang enerhiya o pwersa, materyal man o espirituhanon, kanunay kini nga nalangkit sa **tinubdan** nga nagmugna niini. Pananglitan, bisan unsang pisikal nga enerhiya o larangan (sama sa elektromagnetiko, grabitasyonal, ug uban pa) wala maglungtad 'sa kaugalingon niini', kondili nagagikan sa piho nga mga subatomic nga partikulo (mga photon, mga graviton, ug uban pa). Ug tungod kay ang mga pisikal nga partikulo impersonal, ang mga larangan nga ilang gihimo impersonal usab ug busa moral nga neutral. Sa susama, ang espirituhanong enerhiya (espirituhanong pwersa) wala maglungtad 'sa iyang kaugalingon', apan nagagikan usab kini sa usa ka espirituhanong binuhat o sa lain. Ug tungod kay ang mga espirituhanong binuhat (mga anghel, tawo, demonyo) **mga personalidad**, ang enerhiya nga nagagikan kanila gipahimulsan sa ilang moral nga

kahimtang — maayo man o dautan. Nasabtan kini pag-ayo sa mga eksperyensiyadong psychic ug busa naningkamot sila nga mapanalipdan ang ilang kaugalingon gikan sa moral nga kontaminasyon.

Ilado nga sa kalibutan nga atong gipuy-an, kauban sa itom ug puti adunay abohon; kauban sa kahayag ug kangitngit, adunay mga tunga-tungang landong. Apan sa usa ka bakante nga wanang, walay tunga-tungang landong; adunay hingpit nga kahayag o hingpit nga kangitngit. Sa susama, sa espirituhanong kalibutan, walay moral nga malibog nga kahimtang. Ang mga espiritu (kon itandi sa tawo) yano nga binuhat: mahimo silang hingpit nga maayo (mga anghel) o hingpit nga dautan (mga demonyo). Busa, sa espirituhanong kalibutan duha ra ka kahimtang: langit o impyerno. Walay tunga-tunga, neutral nga kahimtang. Sa pagsabot niini, kinahanglan mouyon kita nga ang gahum (enerhiya) nga nagagikan sa Dios ug sa mga anghel kanunay nga maayo ug nagdala sa pagkamaayo, samtang ang gahum (enerhiya) nga nagagikan sa mga demonyo kanunay nga dautan ug nagdala sa pagkadautan. Ang gatusan ka tuig nga kasinatian sa Simbahan nagpamatuod niini. Ang gahum nga nagagikan sa Dios, o ang 'dili gimugna nga banal nga enerhiya' (sumala sa mga pulong ni San Gregorio Palamas), usa ka gahum nga nagahatag kahayag ug nagapabuhi sa kalag. *'Magtatua, maayo pa kami dinhi uban kanimo,'* miingon ang mga disipulo sa dihang nababad sila sa langitnong kahayag sa Bukid Tabor (Mat. 17:1–13).

Apan ang tawo mas komplikado kaysa sa yano nga mga espiritu (mga anghel ug demonyo). Busa, mahimo silang magpabilin sa usa ka moral nga dili klaro nga kahimtang sulod sa pipila ka panahon ug makahimo sa pagduha-duha tali sa maayo ug dautan. Tungod gayud sa moral nga dualidad ug kawalay-kalahian sa tawo, ang maayo ug dautan sa sulod niya nagkakanunayan, ug busa ang iyang espirituhanong kusog mahuyang ug walay epekto kon itandi sa kusog sa mga putli nga espiritu. Susama kini sa pananglitan sa usa ka atom, diin ang mga elektron nga negatibo ang karga nagkakanunayan sa positibo nga karga sa nukleo. Sa espirituhanong kalibutan, bisan pa, walay moral nga neutral nga dili-pisikal nga pwersa, tungod kay kini nagagikan sa mga nilalang nga

moral nga natino — mga anghel o demonyo. Busa, matag higayon nga ang usa ka tawo makigkontak sa enerhiya nga nagagikan niining mga nilalang, makasinati siya og pagdani ngadto sa maayo o sa dautan.

Nota: Siyempre, ang pangunang tinubdan sa tanang porma sa enerhiya mao ang Dios. Apan ang mga nahulog nga anghel gigamit kini nga enerhiya alang sa dautan, sama sa ilang gibuhat sa ubang mga gasa nga gihatag kanila sa Magbubuhat.

Busa, sayop ang mga okultista bahin sa pagka-neutral ug kaluwasan sa dili-pisikal nga enerhiya. Tungod kay dili tugotan sa Dios o sa Iyang mga anghel nga mapalihok sila, dali ra kaayo moserbisyo sa mga okultista ang mga demonyo. Sila ang nagahatag sa mga okultista sa gikinahanglan nga enerhiya. Apan dili kini nila buhaton nga walay pagtagad sa kaugalingon. Gihatag nila kini nga enerhiya nga utang, ug sa taas kaayo nga interes. Nasayud niini ang mga salamangkero, mangkukulam, Satanista ug daghang propesyonal nga okultista, apan gitago nila kini. Aron malikayan ang paghimo og mga pasangil nga walay basihan, atong hisgutan ang pipila ka opinyon sa mga eksperto.

Si Propesor Michael Harner nagtudlo sa Columbia ug Yale Universities. Nagtudlo usab siya og antropolohiya sa New School for Social Research sa New York ug siya ang awtor sa **The Way of the Shaman**. Ang iyang panukiduki sa okultismo nagpahinungod kaniya sa pagtuo nga ang espirituwal nga kalibutan mao ang pangunang tinubdan sa gahum sa usa ka shaman. "Kung walay giya nga espiritu, imposible nga mahimong shaman, kay ang usa ka shaman nanginahanglan og gamhanan nga tinubdan sa enerhiya" (New York: Bantam, 1986).

Ang mga gurong Hindu ug Budhista (mga magtutudlo) nag-ila usab nga ang ilang gahum naggikan sa espirituwal nga kalibutan. Pananglitan, si Indries Shah nag-obserba: "Ang mga guru wala magpanag-iya og katingalahang gahum espirituhanon sa ilang kaugalingon. Gidawat nila kini gikan sa mga espiritu. Ang tanan nga iya sa guru mao ang abilidad sa pagkonsentrar" (*Oriental Magic*, NY, E.P. Dutton, 1973). Sa libro nga **The Adventures into the Psychic**, si Jess Shearn, usa ka dugay nang tig-research sa mga parapsychological nga

panghitabo, naghimo sa mosunod nga obserbasyon: "Halos walay eksepsyon, tanang dagkong medium nabati nga sila mga instrumento sa gahum gikan sa lain nga kalibutan nga nag-agos pinaagi kanila. Wala nila gi-atribusyon ang bisan unsang gahum sa ilang kaugalingon" (NY, Signet, 1982).

Bisan pa sa tinguha sa mga okultista nga maghambog sa ilang katingalahang abilidad, napugos gihapon sila sa pag-angkon nga sa tinuod, **mga espiritu** gikan sa lain nga kalibutan ang naglihok pinaagi kanila. Pananglitan, sa paghisgot sa parapsychological nga mananaliksik nga si Lawrence LeShah, nga nagtuon sa daghang psychic nga mananambal sa Sidlakan ug Kasadpan, nagsulat si Charles Panati nga "kung adunay usa ka butang nga pareho sa tanang mananambal nga iyang gitun-an, mao ang pag-ila nga wala'y bisan kinsa kanila ang nanambal pinaagi sa ilang kaugalingong gahum. Sa kasukwahi, nasabtan sa matag-usa kanila nga ang 'espiritu' maoy naglihok pinaagi kanila. Gitan-aw nila ang ilang kaugalingon nga pasibo nga instrumento sa espiritu. Aron makahimo og pag-ayo, kinahanglan una mosulod ang tanan nga tig-ayo sa usa ka kahimtang nga sama sa trance" (*Supersenses*, Garden City, NY, Anchor/Doubleday, 1976).

Usa sa labing komprehensibo nga pagtuon sa hilisgutan sa espirituhanong pag-ayo makita sa antolohiya nga **Healers and the Healing Process**. Sa kini nga napulo ka tuig nga pagtuon, nga naglakip sa daghang mga espesyalista, mabasa nato: "Ang bisan unsang pagtuon sa anomalous healing dayon magdala sa mananaliksik nga atubang sa konsepto sa intelihenteng espiritu (nga gitawag usahay nga 'mga giya', 'mga tigdumala' o 'mga manalipod') nga nakaapekto sa hunahuna sa tig-ayo ug naghatag kanila og impormasyon nga wala nila masayri kaniadto" (Wheaton, IL. Theosophical Quest, 1977). Nakahukom usab kini nga pagtuon nga ang anomalous healing labing kasagaran makita sa mga nasud diin lagapan ang espiritwalismo ug pagtuo sa mga espiritu. Mas detalyadong impormasyon bahin niini nga hilisgutan makita sa mga booklet nga **The Facts on the Occult** ug **The Facts on Spirit Guides**, nga gipatik ni John Ankerberg ug John Weldon (Harvest House Publishers, Eugene, Oregon, 1991).

Napatud-an nga bisan unsang terminolohiya ang ilang gamiton, ang mga okultista nakigkomunikar sa **tinuod nga mga espiritu** nga naghatag kanila og impormasyon ug gahum nga dili pisikal.

c) Ang mga sangputanan sa okultong praktis

Gihisgutan na nato ang ebidensya nga nagpakita nga kining mga espiritu dili mga anghel ni kalag sa mga patay, kondili lagmit mga demonyo. Apan aron hingpit nga makumbinse niini, susihon nato ang mga sangputanan sa pakigkomunikar kanila. Kini ang labing kasaligan nga pamaagi sa pagsusi sa espirituhanong mga panghitabo, sama sa gipakita sa Manluluwas mismo sa dihang miingon Siya: *'Sa ilang bunga kamo makaila kanila ... Ang maayong kahoy dili makahimo og dautang bunga, ni ang dautang kahoy makahimo og maayong bunga'* (Mat. 7:16). Ug dinhi makita nato ang daghang kamatuoran gikan sa kinabuhi sa mga tawo nga nalambigit sa okultismo nga nagpamatuod kanato nga: a) ang mga espiritu nagduso sa mga nakigkomunikar kanila ngadto sa tanang matang sa mga sala ug krimen; ug b) gipahuyang nila ang ilang panglawas ug gilaglag ang ilang kinabuhi.

Sa tinuod, pagkahuman sa pipila ka panahon, ang mga tawo nga nalambigit sa okultismo magsugod sa pagpakita og katingad-an nga pamatasan sa hunahuna, mahulog sa depresyon, mosulod sa pagka-alkoholiko, ug mag-abusar sa droga. Si M. Lamar Keene nagpuyo sulod sa 13 ka tuig uban sa mga propesyonal nga medium. Sa iyang publikong pag-ako, gisulat niya: "Ang tanan nga medium nga akong nailhan, personal man o pinaagi sa uban, nakasinati og trahedya nga katapusan. Ang mga igsoon nga Fox, pananglitan, nga mao ang nagsugod niini tanan, natapos ang ilang kinabuhi isip mga desperadong alkoholiko. Si William Slade, nga nahimong bantog tungod sa iyang pagbasa sa hunahuna, nabaliw ug namatay sa usa ka psychiatric hospital sa Michigan. Ang medium nga si Margery namatay isip usa ka desperadong alkoholiko ... Bisan asa ko motan-aw, pareho ra gihapon ang hulagway nga mogawas: ang mga medium pirmi magtapos sa ilang makaluluoy nga pag-eksister pinaagi sa usa ka labi pang makaluluoy nga kamatayon. Nawad-an ko gyud ug paglaum sa tibuok kalihokan sa spiritualismo

— ang limbong, ang bastos nga pagpakalipay, ang walay hunong nga pagbubo sa pag-inom, ang pagkaadik sa droga... (*Ang Psychic Mafia*).

Labaw pa, ginahasol sa mga espiritu ang ilang 'gina-tabangan' sa tanang paagi, nga nagpadayag sa ilang dautan ug sadistikong kinaiya. Apan buhaton nila kini sa malimbungon nga paagi: aron dili nila kahadlukan sayo pa ang ilang biktima, hinay-hinay ug sistematikong gipataas nila ang dosis sa pag-antos. Ang usa ka tawo nga nalambigit sa okultismo magsugod sa pag-antos sa nagkataas nga kabalaka ug pisikal nga pagkasakit, masinati ang dili masabtan nga mga aksidente ug lain-laing malas, makasinati usahay og mga pagpanik, ug magsugod sa paghunahuna sa pagpakamatay. Sa dihang masabtan nila nga lagmit ang mga espiritu ang nagdala sa tanang kalisdanan kanila, ug mosulay sila og luwas niini ug undangon ang ilang mga kalihokan sa okultismo, ang mga espiritu magpadoble sa ilang kalupigan ug bahaon sila sa mas dagkong kalisdanan, aron mahadlok sila ug pugson nga mobalik sa ilang mga kamot. Pinaagi sa paghugot ug pagluag sa mga pisi sa ingon ani nga paagi, hinay-hinay nilang ginapahulog sa pagkaulipon ang okultista ug sa katapusan gipapas siya.

Kini nga obserbasyon gikumpirma ni Dr. Nandor Fodor, ang awtor sa awtoritatibong **Encyclopaedia of Psychic Science**: 'Ang mga paningkamot sa pagpugong sa mediumistikong abilidad sa usa ka tawo mosangpot sa nagkalain-laing mga sakit. Apan kung mobalik ang usa ka tawo sa mga okultong praktis, mawala ang mga sintomas' (Secaucus, NJ, Citadel, 1974). Ang bantugang parapsychologist nga si Edgar Cayce usa ka makapatingala nga pananglitan. Si Joseph Millard nagsulat nga 'siya, sa tinuud, usa ka makaluoy nga puppet sa mga pwersa gikan sa lain nga kalibutan' (*Edgar Cayce: Mystery Man of Miracles*, Greenwich, CT, Faucett, 1967). Ang kanhing medium nga si Raphael Gasson misulat gikan sa iyang personal nga kasinatian: "Daghang nakasinati og dakong pag-antos tungod kay nagsugod sila sa pagsuhid sa mediumship ug nakasinati og dakong kasakit sa dihang naningkamot sila nga makagawas niini. Nagkagubot ang mga pamilya, ug kadtong nalambigit niini nga praktis ug naningkamot nga makagawas sa gahum niini napildi sa mga tendensiyang pagpakamatay ug sakit sa

pangisip. Kadtong nakakaplag og kaluwasan, sa Diyos ra gayud ang ilang mapasalamatan tungod sa Iyang kaluoy" (*The Challenging Counterfeit*, Plainfield, NJ, Logos, 1966).

Ang spiritualista ug guru nga si Sri Chinmoy, usa ka tigpatambag sa Nagkahiusang mga Nasud, nag-oberba: "Daghang, daghang salamangkero ug mga tawo nga nakigkomunikar sa mga espiritu ang gipamatay pinaagi sa pagdagmal o gipatay. Nasayud ko niini tungod kay ako mismo nakasinati og daghang susamang mga kaso" (*Astrology, the Supernatural and the Beyond*, Jamaica, NY, Angi Press, 1973). Si Propesor Kurt Koch, nga naghatag og 45 ka tuig sa pagtuon sa mga anomalous phenomena, nagpamatuod nga 'sa mga tawo nga nalambigit sa okultismo, dako kaayo ang porsyento sa mga pagpakamatay, trahedyang aksidente ug kaso sa pagkabuang.' Siya ug daghan pang uban nga mga espesyalista sa natad sa parapsychology nagpamatuod nga ang dugay nga pag-apil sa okultismo dili gyud mopabor sa pisikal nga panglawas sa usa ka tawo: mura'g adunay internal nga bampira nga nagsuyop sa kusog sa kinabuhi gikan sa okultista.

Mahulog ang mga tawo sa bitag sa okultismo tungod kay sa sinugdan, dili nila makita ang katalagman; sa kasukwahi, tanang butang daw katingalahan ug makalipay. Sa iyang libro nga **Hostage to the Devil**, gihulagway ni Malachin Martin ang kapalaran sa usa ka 'Karl', usa ka kwalipikadong pisiko ug sikolohista nga adunay dakong interes sa relihiyon ug parapsychology. Gikahibulongan sa mga kaila ni Karl ang iyang katingalahang gahum sa hunahuna. Sumala sa iyang 'pagtawag', seryoso niyang gitun-an ang mga pagtulon-an sa reinkarnasyon ug astral nga pagbiyahe. Samtang mas milalom pa siya sa pagsulod niining mga siyensya sa okultismo, kanunay nga bag-ong mga kahigayunan ang nabuksan sa iyang atubangan. Maalamon ug maampingon si Karl. Kombinsido siya nga ang iyang panukiduki makahatag og kaayohan sa siyensya ug sa katawhan. Pagkahuman siya gitudlo sa usa ka posisyon sa unibersidad sa USA, nagpadayon siya sa pag-eksperimento sa mga natad sa parapsychology ug mistikal nga mga panghitabo. Hinay-hinay, nabantayan niya ang pipila ka negatibong kausaban sa iyang kinaiya ug mood. Unya, gisamokan siya sa pagbati sa kawalay pagsalig ug bisan kahadlok bahin sa mga espiritu nga

iyang ka-istorya. Busa, nakahukom si Karl nga kinahanglan niyang usbon pag-ayo ang iyang pamaagi sa panukiduki ug biyaan ang iyang orihinal nga mga teyorya. Apan pagkahuman, naigo siya sa paralisis ug gidala sa ospital nga anaa sa 'vegetative' nga kahimtang. Paglabay lang og onse ka bulan, human sa intensibo nga pagtambal kauban ang mga pag-ampo sa mga paryente ug higala, nakabawi si Karl. Pagkahuman niyang makagawas sa ospital, iyang gisalikway ang tanan niyang nahimo sa larangan sa parapsychology ug gipadayag ang tinago sa luyo sa iyang sakit: 'Tinud-anay ug malipayong gisumite nako ang akong kaugalingon sa usa ka dautang espiritu. Bisan pa nga ang maong espiritu nagpakita nga maayo, nagsaad nga motabang ug magpaayo kanako, sukad pa sa sinugdanan nabati nako sa kahiladman nga kini dautan.'

Bisan pa niana, bisan pa sa kamatuoran nga napulo ka libo ka mga tawo ang nakasinati og kadaut tungod sa mga okultong praktis ug daghan kaayong dokumentaryong ebidensya sa katalagman sa okultismo, daghan gihapon ang nagkupot sa mga mito nga ang okultismo walay kadaut nga panikas, usa ka inosenteng kalingawan, o bisan usa ka positibo nga espirituhanong panaw. Dili kini ang una, dili usab ang ikaduha, ug dili ang ikatulo. Sayop usab ang pagtuo nga, kauban sa usa ka 'delikado' nga porma, adunay usa ka 'luwas' nga porma sa okultismo. Ang uban naglaum nga, pinaagi sa igo nga pag-amping, makabenepisyo sila gikan sa okultismo. Sa kasubo, ang tanang ebidensya nagpakita nga, sa bisan unsang porma sa okultismo, adunay usa ka negatibo ug makaguba nga butang nga 'mopilit' sa usa ka tawo, nga dili niya makaya nga buhian ang kaugalingon nga walay tabang gikan sa taas. Kini nga pwersa nga gikan sa lain nga kalibutan magsugod sa pagmaniobra sa kapalaran sa usa ka tawo ug itulod siya nga mas lawom pa gayud sa lapok sa okultismo. Susama kini sa sakit nga AIDS. Sa diha nga mosulod ang maong virus sa lawas, limbongon niini ang mga himsog nga selula pinaagi sa pagpakita nga usa kini sa ila ug walay kadaut. Mubu-an sa selula ang iyang depensa, ug mosulod ang virus sama sa usa ka 'Trojan horse'. Sa sulod na lang sa selula ipadayag sa virus ang iyang gahum nga makaguba. Tinuod nga bisan human maimpeksyon, ang usa ka tawo magpadayon sa pagkinabuhi nga medyo normal pa sulod sa pipila ka tuig ug tingali dili niya damha

nga gihiap na ang iyang mga adlaw. Sa katapusang hugna sa sakit na lang mahimong klaro ang presensya sa virus nga laglag-tanan. Apan sa kana nga panahon, ulahi na kaayo.

Aduna pay lain kaayo nga hinungdanon nga butang, nga talagsa ra kaayo hisgutan sa mga siyentipikong pagtuon sa okultismo, apan usa sa labing hinungdanon, nga nagpadayag sa tinuod nga kinaiya sa pagsupak sa Diyos sa mga espirituhan sa okultismo: kini mao ang dili masukod nga **pagdumot** sa Diyos ug sa tanang balaan nga butang nga masinati sa usa ka tawo human siya makadawat og tabang o 'bio-charge' gikan kanila. Alang sa usa ka magtutuo, kini nga kalit nga pagbag-o sa espirituhanong disposisyon labi ka grabi. Sa diha nga makadawat sila og bisan unsang matang sa tabang gikan sa usa ka psychic o occultist, mawala ang tanang tinguha sa pag-ampo, pagbasa sa Balaang Kasulatan, pag-adto sa simbahan, ug uban pa. Dugang pa, kini nga pagdumot direkta nga proporsyonal sa gahum nga nadawat pinaagi sa okultismo. Ang balik-balik nga pag-apil sa okultismo naghimo sa usa ka tawo nga magtungaw batok sa Diyos.

Gisaysay ni Kurt E. Koch ang mosunod nga insidente. Sa usa sa mga baryo sa Thailand nagpuyo ang usa ka lumad nga mag-uuma nga aktibo nga miyembro sa iyang Kristohanong simbahan. Usa ka adlaw nasamdan niya ang iyang kamot, hinungdan nga nahimong usa ka nagbaga nga samad. Sa tropikal nga klima, dali kaayo mikaylap ang impeksyon, ug sa dili madugay natabunan ang usa ka bahin sa iyang bukton sa usa ka dako nga pula-pula, hapit na itom nga bahin. Apan, tungod kay layo kaayo ang pinakaduol nga doktor, gisulayan sa mag-uuma nga tambalan ang iyang bukton gamit ang mga panimalay nga tambal. Sa katapusan, sa dihang hapit na nakaabot ang gangrena sa iyang abaga, miadto siya sa doktor. Gisultihan siya sa doktor nga kinahanglan dayon putlon ang iyang bukton, kay kung dili, mamatay siya sa gangrena. Ang Thai nga lalaki nangahadlok nga miingon: 'Apan unsaon man nako kung usa ra ka bukton ang naa nako? Kinsa may magtanum ug mag-ani sa humay para nako?' Nabugatan siya sa grabeng kasubo. Unya nahinumduman niya ang usa ka tigulang nga Hindu nga nakapaayo sa mga tawo pinaagi sa usa ka misteryosong gahum. Bisan pa nga nahibalo siya nga ang mga Kristohanon dili angay

mosangko sa mga salamangkero, napugos siya sa iyang desperadong kahimtang nga mangayo gihapon og tabang gikan sa maong Hindu. Nahibaloan nga kining Hindu nga lalaki layo kaayo sa pagka-manloloko, ug ang iyang mga gahum sa mahika nakab-ot ang imposible. Napahunong ang purulent nga pamamaga, ug naluwas ang kamot. Apan sa dili madugay pagkahuman makadawat og tabang gikan sa salamangkero, mihunong ang Thai nga lalaki sa pag-adto sa simbahan ug nibalik sa pagano nga pagtuo sa iyang mga katigulangan. Busa, gibayran niya ang kaluwasan sa iyang kamot pinaagi sa iyang kalag (*Occult Bondage and Deliverance*, Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 1970).

Sa ulahi pa, gisaysay ni Prof. K. Koch nga ang labing gamhanan nga salamangkero nga iyang nasugat mao ang Eskimo nga shaman nga si Alualuk. Ang iyang mga gahum sa okultismo dako kaayo nga gipabangon pa gani niya ang pipila ka patay nga pagano gikan sa kamatayon. Usa kanila nagpuyo pa og napulo ka tuig human siya nabanhaw gikan sa kamatayon. Bisan pa niana, kining shaman, nga napasidan-an sa usa ka magwawali, mituo kang Kristo ug nabunyagan. Pagkahuman ana, nawala kaniya ang tanan niyang gahum sa mahika. Sa dihang nangutana si Koch kung unsang gahum ang iyang gigamit aron buhaton ang iyang mga milagro, klaro kaayo nga mitubag ang kanhing shaman: 'Syempre, gahum sa demonyo!' Iyang gidugang nga ang iyang gahum wala gyud nakaabot sa mga matinud-anong Kristohanon.

Sa atong panahon karon, misaka ang peligro sa okultismo tungod kay kini gipresentar nga usa ka relihiyoso ug bisan Kristohanong paningkamot. Sa tradisyon, ang tanang porma sa okultismo wala magtago sa ilang masamok nga pagtan-aw batok sa Kristiyanismo. Karon, bisan pa, makadungog ka og tambag gikan sa mga psychic ug uban pang occultist sama sa 'adto ug magpa-bunyag', 'magpabilin sa simbahan', 'modawat sa Balaang Komunyon', 'inom og balaang tubig', ug uban pa. Ang uban nga psychic mosangpit pa gani sa ngalan sa Dios atol sa ilang sesyon, mobasa og mga pag-ampo ug maghimo sa tanda sa krus, nga nagmugna sa impresyon nga ang

gahum sa Dios naglihok pinaagi kanila. Kini tanan usa ka makalilisang nga limbong! Ang tanang porma sa okultismo, bisan unsa pa ang paagi sa pagtabon niini, **kontra-relihiyon** sa iyang kinaiyahan.

Sa tinuod, makita ang tanang yawe nga kinaiya sa okultismo sa modernong 'Kristyanisadong' sesyon sa psychic: ang paningkamot sa pagmanipula sa supernatural nga mga pwersa alang sa makasariling katuyoan. Ang relihiyon nagkinahanglan og pagsumite sa Magbubuhat, pagtuo, paghinulsol, moral nga pagbag-o, paningkamot alang sa makalangitnong mga butang, ug walay pag-ila nga pag-alagad sa maayo. Dinhi, bisan pa, ang tumong mao ang pagsuyop sa 'enerhiya sa kahayag', pag-angkon og kalibutanong kalampusan, pagpadayag sa mga misteryo, ug uban pa — ug tanan niini nga walay bisan unsang moral nga obligasyon ngadto sa Dios. Ang usa ka tawo nga nalambigit sa okultismo, kon moadto sa simbahan, dili si Kristo ang iyang gipangita kondili ang gahum sa biofield. Sa pagtan-aw nila sa mga icon, dili ang Diyos ang ilang makita kondili usa ka tinubdan sa enerhiya. Mapangahas nilang gipalapad ang ilang mga kamot ngadto sa mga balaan nga butang aron 'mopuno' sa ilang kaugalingon alang sa ilang hugaw nga mga buhat, nga busa nakapasipala sa kadunggan sa Magbubuhat.

Ug unsa man ang giingon sa mga psychic bahin sa ilang kaugalingon? Atong tan-awon ang usa ka interbyu kang Yuri Tarasov, nga may ulohan: 'Ako usa ka salamangkero sa ika-upat nga henerasyon.' Sa pagtubag sa pangutana sa tigbalita: 'Nabantayan nako nga gitambalan nimo ang usa ka pasyente nga adunay osteochondrosis gamit ang imong biofield, manual therapy ug psychotherapy. Kining tanan laganap nga nahibal-an. Pamilyar kita sa pipila ka mga praktisyoner sa alternatibong medisina — pananglitan, sila Dzhun, Kashpirovsky... Apan ikaw ba usa sa tulo? Unsa man gyud ang giisip nga salamangka?" Mitubag si Tarasov: "Ang tubag naa sa imong pangutana. Ngano dili ko nagtawag sa akong kaugalingon nga psychic? Kay ang usa ka psychic makahimo lang ug hapit usa ka ikapulo sa mahimo sa bisan unsang ordinaryong salamangkero. Pareho pud kini masulti sa mga hypnotist, mga manghihimo og tambal sa katawhan, mga psychotherapist... Ang matag usa niini nga disiplina tip

lang sa iceberg." Nagsulti siya uban sa hingpit nga pagkamatitud-anon. 'Ang tumoy sa iceberg,' nga ang pundasyon niini misulod sa ilawom nga kalibutan.

Tungod sa **pagka-walay Dios** sa tanang porma sa okultismo, hugot nga gidili sa Balaang Kasulatan ang pag-apil niini. Atong hisgutan ang pipila ka mga bersikulo dinhi. *"Dili unta adunay sa taliwala ninyo nga managna, mag-ingon sa umaabot, salamangkero, manan-aw, mambabag, o bisan kinsa nga mangutana sa mga patay; kay bisan kinsa nga buhaton kini mga makalilisang sa Ginoo"* (Deut. 18:10–13). *"Kon usa ka propeta o usa ka managdamgo motungha sa taliwala ninyo ug magahatag kaninyo og timaan o katingalahan, ug ang timaan o katingalahan nga iyang gipahayag matuman, ug siya moingon: "Magasunod kita sa ubang mga dios nga wala ninyo mailhi, ug mag-alagad kanila"—unya dili kamo maminaw sa mga pulong niadtong propeta o manan-aw og damgo; kay pinaagi niini gisuwayan kamo sa Ginoo nga inyong Dios, aron masayran kon gihigugma ba ninyo ang Ginoo nga inyong Dios sa tibuok ninyong kasingkasing ... Ug kana nga propeta o manan-aw sa damgo kinahanglan patyon tungod kay naningkamot siya sa pagdani kaninyo sa pagtalikod gikan sa Ginoo nga inyong Dios"* (Deut. 13:1–5).

Busa, samtang ang himsog nga relihiyosong kinabuhi naghatag og kahayag ug moral nga pagkadungganon sa usa ka tawo, ang dili himsog nga pseudo-relihiyosong okultong kalihokan moral nga nagpaluya ug naglaglag kanila. Ang tanang porma sa okultismo dili malikayan nga mosangpot sa pakig-uban sa mga nahulog nga espiritu. Ug bisan pa sa sinugdanan, kining mga paningkamot magdala og kalampusan sa mga kalihokan sa usa ka tawo ug maghatag og impresyon nga nagbukas og walay kinutuban nga mga posibilidad, sa katapusan kinahanglan magbayad ang usa ka tawo og taas kaayo nga presyo alang sa mga serbisyo nga nadawat gikan sa nahulog nga mga espiritu. *"Unsa may kapuslanan alang sa usa ka tawo nga makab-ot ang tibuok kalibutan, apan mawala ang iyang kalag? O unsa may ikahatag sa usa ka tawo nga baylo sa iyang kalag?"* (Mat. 16:26).

Mga paagi aron mapanalipdan ang kaugalingon gikan sa dautang espiritu.

Lisod para sa usa ka tawo nga hunahunaon kung unsa ka mabangis ug malimbungan ang mga nahulog nga espiritu, o kung unsa sila ka walay puas ug mapanghimo sa pagtuksar sa mga tawo ug pagpanamkon sa tanang matang sa dautan. Bisan pa niini, dili sila mangahas nga walay hinungdan nga makadaot sa bisan kinsa, kay ang maong tawo anaa sa ilawom sa proteksyon sa Labaw nga Ginoo. Sa dihang ang usa ka tawo, pinaagi sa makasasalaong pamaagi sa kinabuhi, moliko gikan sa Dios ug malunod sa kangitngit sa kawalay pagtuo ug sa makasasalaong tinguha, didto siya mahulog sa impluwensya sa mga nahulog nga espiritu nga nagpahulog kaniya sa pagkaulipon. Ang mga dili motuo ug mga makasasala mao mismo ang materyal, ang maong hukbo nga gigamit sa yawa aron ikalat ang tukso ug dautan sa tibuok katilingban sa tawo ug aron itukod ang iyang gingharian sa kangitngit. Ang iyang gingharian, sama sa naglagot nga dagat, naglibot kanato sa tanang kilid ug naghulga sa atong kaluwasan.

Supak niini, ang Ginoong Jesu-Kristo nagtukod sa Iyang Gingharian sa Kahayag dinhi sa yuta—ang Simbahan—nga diin ang magtutuo makakaplag og malinawon nga dalangpanan, usa ka luwas nga panalipod ug proteksyon batok sa dautang mga espiritu. Sa tinuod, bisan ang mismong buhat sa pagsulod sa Simbahan atol sa sakramento sa Bunyag gipahigayon uban sa espesyal nga mga pag-ampo sa pag-awhag, nga gina-ampo sa pari ibabaw sa katekumeno (usa ka tawo nga nag-andam alang sa bunyag):

"O Buhing Usa, Ginoo ug Magbubuhat, Ikaw nga nagpalingkawas niining imong sulugoon gikan sa pagkaulipon sa kaaway, dawata siya sa Imong Langitnong Gingharian ... Ihiusa siya sa kinabuhi sa usa ka hayag nga anghel, luwasa siya gikan sa tanang limbong sa kaaway, gikan sa pagkigtagbo sa dautan,

gikan sa demonyo sa udto, ug gikan sa dautang mga damgo. Pahawaa gikan kaniya ang matag limbongon ug hugaw nga espiritu nga nagpanago ug nagpuyo sa iyang kasingkasing—ang espiritu sa limbong, ang espiritu sa panikas, ang espiritu sa idolatriya ug matag kahakog, ang espiritu sa bakak ug matag kahugawan, nga naglihok ubos sa impluwensya sa yawa. Ug himoa ang Iyang alagad nga karnero sa balaan nga kawan sa Iyang Kristo, usa ka dungganong miyembro sa Iyang Simbahan, usa ka balaan nga sudlanan, usa ka anak sa kahayag ug usa ka manununod sa Iyang Gingharian."

Unya, pinaagi sa tulo ka beses nga paglubong sa tubig, ang bag-ong nabunyagan gipanlimpyo gikan sa hugaw sa sala, nga naghatag sa yawa og agi ngadto kaniya, ug gisul-otan sa grasya sa Dios, nga sama sa hayag nga bado, nagtabon kaniya sa tanang kilid (1 Ped. 2:9; Col 1:12–13). Sukad niining taknaa, ang bag-ong miyembro sa Simbahan, sa hulagway sa Manluluwas, misulod sa kulungan *sa panon sa karnero*, nga Siya, ang Maayong Magbalantay, mapagmatngon nga nagbantay batok *sa mga mabangis nga lobo*—ang yawa ug uban pang nahulog nga mga espiritu. Miingon ang Manluluwas bahin niini: "*Ako magahatag kanila (ang mga magtutuo) sa kinabuhi nga walay katapusan, ug dili sila malaglag gayud, ug walay bisan kinsa nga makakuha kanila gikan sa akong kamot*" (Juan 10:1–16, 28). Busa, ang tanan nga kinahanglan buhaton sa usa ka nabunyagan nga tawo aron magpabilin ilawom sa panalipod sa Ginoo mao ang paglikay sa sala ug pagpreserbar sa grasya sa Espiritu Santo nga iyang nadawat.

Apan ang yawa, nga nawalaan og access sa bag-ong miyembro sa Simbahan, nagsugod sa pagpangita og bag-ong paagi aron maimpluwensyahan pag-usab sila. Gisuwayan niya kini pinaagi sa iyang kasagarang armas — ang mga tukso. Siyempre, ang usa ka Kristohanon nakadawat gikan sa Dios sa tanang gikinahanglan nga paagi aron makasukol sa mga tukso, apan kon siya mahimong kampante ug magsugod sa pagpuyo og makalaut nga kinabuhi, nga nagasala, nan mabalik ang access sa yawa kaniya ug magsugod sa paghimong ulipon kaniya uban

sa labi pang dakong kalupigan. Ang Ginoong Jesu-Cristo misulti bahin niini, nga nag-ingon: 'Sa dihang ang usa ka hugaw nga espiritu mogawas sa usa ka tawo, kini molibot-libot sa uga nga mga dapit, nga nangita og pahulay, ug wala kini makakaplag. Unya mosulti kini, 'Mobalik ako sa balay nga akong gipuy-an.' Ug sa pagbalik niini, makita niini nga walay sulod ang balay, limpyo ug naayos. Unya mopaingon kini ug magdala pa ug pito ka laing espiritu nga mas dautan pa kaysa kaniya, ug mosulod sila ug mopuyo didto; ug mas grabe pa ang kahimtang sa tawo kaysa sa una' (Mat. 12:43–45). Bilang pahimangno niining katalagman, ang Balaang Kasulatan nag-awhag kanato nga magbantay: *'Ang nagtuo nga nagtindog siya, mag-amping nga dili siya mahulog'* (1 Cor. 10:12). Ang Apostol Pablo nagtudlo nga ang usa ka Kristohanon kinahanglan ituring ang iyang kaugalingon nga usa ka sundalo ni Cristo, nga nagatindog sa tunga-tunga sa pakig-away.

"Mga igsoon," iyang gihangyo, "kamu pagpakusgan sa Ginoo ug sa gahum sa Iyang pagka-gamhanan. Isul-ob ninyo ang tibuok armadura sa Dios, aron kamo makabarog batok sa mga panukso sa yawa; kay ang atong pakigbisog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga prinsipalidad, batok sa mga gahum, batok sa mga magmamando sa kangitngit niining nga kalibutan, batok sa mga espirituhanong pwersa sa dautan sa langitnong mga dapit. Tungod niini, kuhaa ang tibuok panagang sa Dios, aron kamo makabarog nga lig-on sa adlaw sa kadautan ug, pagkahuman ninyo sa tanan, makabarog kamo nga lig-on" (Efe. 6:10–13).

Gitagaan kita ni Ginoong Jesu-Kristo og lain-laing paagi nga nagdala sa grasya sa Dios kanato ug nagpahawa sa dautang espiritu. Lakip niini, una sa tanan, **ang pag-ampo ug ang pagtawag sa ngalan ni Kristo**. Gitudloan kita sa pag-ampo adlaw-adlaw sa atong Langitnong Amahan: *'Ayaw kami itugyan sa tukso, apan luwasa kami gikan sa dautan (ang yawa).'* Daghang mga pag-ampo, sama sa pag-ampo sa buntag ug sa gabii, naglakip og mga

hangyo alang sa proteksyon batok sa mga limbong sa yawa (tan-awa ang libro sa pag-ampo). Sa katapusan niining kapitula, makakaplag ang magbabasa og pipila ka espesyal nga pag-ampo batok sa dautang espiritu. Sa paghisgot sa gahum sa Iyang ngalan, miingon ang Ginoo: *'Sa akong ngalan magahawa kamo sa mga demonyo'* (Marcos 16:19). Ang Balaang Kasulatan ug ang kinabuhi sa mga santo naghatag og dili mabilang nga mga pananglitan sa pagkaepektibo sa ngalan ni Cristo sa pagpahawa sa mga demonyo.

Ang gatusan ka tuig nga kasinatian sa Simbahan nagpamatuod nga ang mga demonyo dili makasukol sa hulagway sa Balaang **Krus o sa tanda sa Krus**—sama kini kanila sa kalayo sa mga insekto. Si San Nikita Skifatos miingon bahin niini nga hilisgutan: "Kasagaran, ang mga demonyo makasamok sa kalinaw sa kalag ug makawagtang sa tulog niini, apan ang usa ka maisugong kalag, pinaagi lamang sa hulagway sa Krus nga nagahatag kinabuhi ug sa pagtawag sa ngalan ni Hesukristo, uban sa tabang sa Dios, mapukan ang ilang mga pantasya ug mapalayas sila" (Dobrotolyubie, vol. 2, p. 118). Sa susama, gipatin-aw ni San Juan Crisostomo: "Dili lang ipahigot sa tudlo ang tanda sa Krus, kondili buhata kini uban sa matinud-anong kasingkasing ug hingpit nga pagtuo. Kung buhaton nimo kini nga tanda sa imong nawong sa ingon ani, walay bisan usa sa mga hugaw nga espiritu ang makaduol kanimo, sa pagtan-aw nila sa espada nga nakatuhop kanila ug nakahatag og kamatayong hampak. Kay kung kita motan-aw uban sa kahadlok sa mga dapit sa pagbitay sa mga kriminal, hunahunaa kung unsa ka kahadlok ang mga demonyo sa dihang makita nila ang armas nga gigamit ni Kristo sa paglaglag sa tanang gahum nila ug sa pagputol sa ulo sa bitin. 'Kung ang Krus anaa kanato, dili na angay kahadlukan o hunahunaon nga delikado ang mga demonyo' (Mga Diskurso sa Ebanghelyo, Bahin 2, ika-5 nga edisyon, mga panid 432–433). Sukad pa sa karaang panahon, kostumbre na sa mga Kristohanon ang pagsul-ob og krus sa ilang liog.

Importante usab **nga ipabalaan ang panimalay**. Usahay, ang balay nga atong gipuy-an mahimong nadisturbohan sa miuna nga mga nanimaylo, kon sila nagpuyo sa sala, naggamit og dautang sinultian, nanaglingaw sa kusog nga musika ug malaswang salida, o nagpraktis sa okultismo. Dili na bag-o nga ang dautang

espiritu mopuyo sa mga balay diin nahitabo ang pagpatay o pagpakamatay. Aron mapalimpyo ang imong panimalay, kinahanglan nimo kini isabwag og balaan nga tubig samtang nag-ampo sa angay nga mga pag-ampo (tan-awa sa ubos), o, mas maayo pa, imbitaha ang pari aron bulaanon ang panimalay.

Sa kinatibuk-an, importante nga hinumduman nga ang mga demonyo madani **sa sala**. Kung nakasala kita apan wala maghinulsol sa tibuok natong kasingkasing, kini naghatag og agi sa mga demonyo ngadto kanato. Ang kahimtang sa pagkasala sama sa usa ka tunel diin sila mosulod sa atong subconscious ug impluwensyahan kita. Busa, aron makagawas kita sa ilang impluwensya, kinahanglan nga limpyohan nato ang atong kaugalingon pinaagi sa matinud-anong **paghinulsol ug pag-ikumpisal**, nga pagkahuman niini, angay nato nga **dawaton** uban sa pagtahod ang Balaang Misteryo ni Kristo. Unya, sa pagsulod Niya kanato, ang Ginoo, sama sa kalayo nga naglaglag sa tanan, mopapas sa tanang kahugawan ug putlon ang agianan sa mga ngitngit nga espiritu paingon kanato. Maayo nga masanay kita sa regular nga pagdawat sa Balaang Komunyong, bisan kausa sa usa ka bulan; unya kanunay natong madala sa atong sulod ang kalayo sa grasya sa Dios. Ang mga Kristohanon sa unang mga siglo midawat sa Balaang Komunyong matag Domingo.

Kining tanan nga mga paagi, nga gihatag kanato sa Ginoong Jesu-Kristo alang sa atong kaluwasan ug aron madani ang Iyang grasya kanato, angay nga tan-awon dili ingon nga mga pormula sa mahika, kondili ingon nga **mga agianan** sa kaluoy sa Dios, nga gihatag kanato aron palig-onon ang atong pagtuo ug aron matukod kita sa usa ka matinahuron nga kinabuhi.

Ania ang pipila ka mga pag-ampo batok sa hugaw nga mga espiritu.

Tropario sa Krus nga Nagahatag Kinabuhi

Lagpot-a, Ginoo, ang Imong katawhan ug panalangini ang Imong panulondon; hatagi og kadaogan ang mga	Ligtas, O Ginoo, ang Imong katawhan ug panalangini ang Imong panulondon. Hatagi og kadaogan ang mga
--	--

Ortodoksong Kristohanon batok sa ilang mga kaaway, ug panalipdi ang ilang paagi sa kinabuhi pinaagi sa Imong Krus.	Ortodoksong Kristohanon batok sa ilang mga kaaway ug panalipdi ang mga iya Nimo pinaagi sa Imong Krus.
--	--

Pag-ampo sa Balaang Krus

(basahon sa dili pa matulog)

Tuman na ang Dios, ug pahawaa ang Iyang mga kaaway; palagsa ang mga nagdumot kaniya gikan sa Iyang atubangan. Sama sa pagkalawom sa aso, mawala sila; sama sa pagkatunaw sa waks sa atubangan sa kalayo, mawala ang mga demonyo sa atubangan sa mga naghigugma sa Dios ug nagbuhat sa tanda sa Krus. Maglipay, O labawng ginahimaya ug nagahatag-kinabuhi nga Krus sa Ginoo, nga nagapahawa sa mga demonyo pinaagi sa gahum ni Cristo nga gipako sa imo, nga mibaba sa impyerno ug gipyatid ang gahum sa yawa, ug nga gihatag kanato ang Iyang mahimayaong Krus aron pahawaon ang tanang kaaway. O mahimayaon ug nagahatag-kinabuhi nga Krus sa Ginoo, tabangi ako, kauban ang Balaang Birhen Maria, Inahan sa Dios, ug ang tanang mga santo, hangtod sa kahangturan. Amen.

Salmo 90

Ang nagpuyo sa dalungan sa Labawng Ginoo magpuyo sa landong sa Dios sa langit. Musulti siya sa Ginoo: 'Ikaw ang akong panagang ug akong dalungan, akong Dios, kanimo ako nagsalig.' Iyang luwason ka gikan sa bitag sa mananapgid ug gikan sa makamatay nga salot. Iyang panalipdan ka sa Iyang mga pako, ug ilawom sa Iyang mga pako makakaplag ka og dalangpanan. Ang Iyang pagkamatinud-anon mao ang imong taming. Dili ka mahadlok sa kahadlok sa gabii, ni sa pana nga molupad sa adlaw, ni sa salot nga molihok sa kangitngit, ni sa peste nga manlaglag sa udto. Usa ka libo ang mahulog sa imong kiliran, ug napulo ka libo sa imong tuo nga kamot—apan

dili kini mosuod kanimo. Tan-aw ra ka sa imong kaugalingong mga mata ug makita nimo ang silot sa mga daotan. Kay ikaw miingon, 'Ang Ginoo mao ang akong dalangpanan.' Gipili nimo ang Labaw nga Labaw nga Ginoo ingon nga imong puloy-anan. Walay kadaut nga moabot kanimo, ni ang bisan unsang salot moanha sa daplin sa imong puloy-anan. Kay gisugo Niya ang Iyang mga anghel nga magbantay kanimo sa tanang dalan nimo. Iluksong nila ka sa ilang mga kamot, aron dili ka mataptan sa imong tiil sa bato. Imong matilawan ang bitin nga asp ug ang bitin nga viper; imong tapakan ang leon ug ang halas. Tungod kay nagsalig siya kanako, luwason ko siya; panalipdan ko siya, kay nakaila siya sa akong ngalan. Anaa ako uban kaniya sa iyang kaguol; sa diha nga motawag siya kanako, motubag ako kaniya; luwason ko siya ug hatagan ko siya og dungog; pun-on ko siya sa taas nga kinabuhi ug ipakita kaniya ang akong kaluwasan.

Pag-ampo batok sa mga limbong sa demonyo

Ginoong Hesukristo, Anak sa Dios, nga mibunalan sa karaang bitin pinaagi sa krus ug gibugkos siya sa kadena sa kangitngit sa Tartarus, panalipdi ako gikan sa iyang mga limbong. Pinaagi sa mga pag-ampo sa atong Labing Putli nga Ginoo, ang Inahan sa Dios ug Kanunay nga Birhen Maria, ang Balaang Arkanghel Miguel ug sa tanang Langitnong Puluto, ang Balaang Propeta ug Munauna nga si Juan, ang Balaang Ebanghelista nga si Juan nga Teologo, ang Balaang Martir nga si Cipriano ug ang Martir nga si Justina, si Santo Nicolas nga Tagahimo sa mga Milagro, Sant Nikita sa Novgorod, San Juan sa Shanghai ug San Francisco nga Manluluwas ... ug sa tanang mga santo, pinaagi sa gahum sa Krus nga nagahatag kinabuhi ug sa pamamagitan sa akong Anghel nga Mananbantay, luwasa ako gikan sa dautang espiritu, gikan sa mga malimbongon nga tawo, gikan sa salamangka, mga sumpa, masamang mata ug gikan sa tanang panamastamas sa kaaway. Pinaagi sa Imong gamhanang gahum, panalipdi ako gikan sa dautan, aron, nga gipahayag sa Imong kahayag, makalabang ako nga luwas sa malinawong daungan sa Gingharian sa Langit ug didto hatagan Ka, akong Manluluwas, og walay katapusang pagpasalamat, kauban sa Imong walay katapusang Amahan ug sa Imong labing balaan ug nagahatag-kinabuhi nga Espiritu. Amen.

Sa apendise, makit-an sa magbabasa ang duha ka dugang nga orasyon-pang-anting nga ginabasa sa pari sa espesyal nga mga okasyon.

Ang Gingharian ni Satanas sa ganghaan sa nagdilaab nga Gehenna

Ang Balaang Kasulatan nagtagna nga sa wala pa ang katapusan sa kalibutan, ang kalihokan sa mga nahulog nga espiritu mosamot kaayo. Niadtong mga adlaw, daghang mga tawo, nga nawala ang ilang pagtuo, malumos sa

okultismo ug hayag nga mosilbi sa mga demonyo. Tungod sa kalooy sa mga nagakawala, ang Ginoo maningkamot nga mabalik sa hustong panghuna-huna ang mga makasasala pinaagi sa nagkalain-laing katalagman, apan kadaghanan kanila mahimong daw mga bulag ug bingi, *'ug dili sila maghinulsol sa ilang pagpatay, ni sa ilang salamangka, ni sa ilang pakighilawas, ni sa ilang pagpangawat'* (Pahayag 9:21).

Panahon kini nga si Satanas, nga kaniadto gipugngan sa gahum sa nabanhaw nga Kristo, hatagan sa mubo nga panahon og gahum aron limbongan ang mga nangalayo sa Dios. Sa kapitulo 20 sa Basahon sa Pahayag, ang tibuok nga panahon gikan sa pagkabanhaw ni Kristo hangtod sa katapusan sa kalibutan simbolikong gitawag nga usa ka libo ka tuig. Sa iyang propetikanhong panan-aw, nakita ni Apostol Juan 'ang usa ka anghel nga nagkanaug gikan sa langit, nagkupot sa yawi sa kalawmon ug sa usa ka dakong kadena sa iyang kamot. Gidakop niya ang dragon, kana nga karaang bitin, nga mao ang yawa ug si Satanas, ug gipanghigot siya sulod sa usa ka libong katuigan. Ug iyang gilabay siya sa kalawoman, ug gisirad-an kini, ug giselyohan ibabaw kaniya, aron dili na niya matintal ang mga nasud hangtod makatapos ang usa ka libong katuigan. Pagkahuman niini, siya kinahanglan buhian sa mubo nga panahon... Ug mogawas siya aron limbongan ang mga nasud..." (Pahayag 20:1–8). Sumala sa mga Balaang Amahan, *ang 'pagpanglata sa halas'* nagtumong sa panahon sa Pagkabanhaw ni Kristo, sa dihang nawala kang Satanas ang iyang kanhing gahum sa mga makasasala, nga natubos sa dugo ni Kristo, ug nakaplagan niya nga napugngan siya, *'napanglata'*, sa iyang kalihokan dinhi sa kalibutan. *Ang libong katuigan* naglangkob sa tibuok yugto gikan sa Pagkabanhaw ni Kristo hangtod sa panahon sa wala pa matapos ang kalibutan, sa dihang si Satanas, pinaagi sa pag-apostata sa mga tawo gikan sa pagtuo, makabawi pag-usab sa gahum ibabaw kanila — apan sa usa ka mubo kaayo nga panahon. Unya, sumala sa simbolikong panan-aw sa Basahon sa Pagpadayag, ang iyang mga espiritu, sama sa mga tipaklong nga gikan sa impyerno, pun-on, sa pagkahulog, ang mismong hangin nga ginaginhawa sa mga tawo, nga mao, mosulod sa matag aspeto sa sosyal nga kinabuhi: 'Ug misaka ang aso gikan sa walay sukod nga kal-ang, sama sa aso sa dakong pugon; ug nangitngit ang adlaw ug ang hangin

tungod sa aso nga gikan sa kal-ang. Ug gikan sa aso mitungha ang mga tipaklong sa yuta, ug gihatagan sila og gahum sama sa gahum sa mga taong-tawh sa yuta ... Ug ang ilang hari mao ang anghel sa kalawoman [ang yawa], nga ang ngalan sa Hebreo mao ang Abaddon, ug sa Griyego, Apollyon (ang Managlaglag) ... Kahilak sa mga nagpuyo sa yuta, kay ang yawa miabut na kaninyo uban sa dakong kasuko, kay nahibalo siya nga gamay na lang ang iyang panahon!" (Pahayag 9:2-2, 11, 12:12).

Dili mapugngan sa tinguha nga makaguba sa kadaghanan sa mga tawo kutob sa mahimo, ihatag sa yawa ang tanan niyang gahum sa *Antikristo* (ang magmamando sa kalibutan ug kaaway sa Kristiyanismo), "*kinsa ang pag-abot pinaagi sa buhat ni Satanas, uban sa tanang gahum, mga timailhan ug bakak nga mga katingalahan*" (2 Tes. 2:9). Ang iyang pangunang katabang, ang *Bakak nga Propeta*, manglimbong sa mga tawo pinaagi sa lain-laing bakak nga mga milagro ug '*mubuhat og dagkong mga timailhan, bisan pa pagpa-ubos sa kalayo gikan sa langit ngadto sa yuta sa atubangan sa tanan*' (Pahayag 13:13). Kini, siyempre, dili tinuod nga mga milagro, kondili lain-laing sopistikadong limbong nga gihimo uban sa tabang sa mga hugaw nga espiritu (Pahayag 16:14).

Kini nga mga panahon mao ang labing grabeng pagpanlupig sa mga magtutuo. Tungod sa kawalay pagtuo ug pagkadautan sa katawhan, tugotan ang Antikristo nga '*makig-away batok sa mga balaan [mga magtutuo kang Kristo] ug mapildi sila*' (Pahayag 13:7). Apan kini usa ra ka panagway nga kalampusan. Ang Simbahan mismo magpabilin nga dili matandog, ingon sa gisaad sa Ginoo: '*Tukoron ko ang akong simbahan, ug ang mga ganghaan sa impierno dili makadaog batok niini*' (Mat. 16:18). Ilalom sa Antikristo, kini mobalhin lang sa ilawom sa yuta.

Apan ang maong kalampusan sa yawa niadtong mga adlaw mao ang magpahibalo sa iyang hapit na ug katapusang pagkaguba. Sa katapusan, matuman ang karaang mga propesiya: 'Niadtong adlaw, ang Ginoo mopahampak sa iyang bug-at, dako ug gamhanang espada batok sa leviathan, ang serpiyente nga nagdagan tul-id, ug batok sa leviathan, ang serpiyente nga nagliko-liko, ug siya mopatay sa halimaw sa dagat' (Isaias 27:1). Si Juan nga Teologo, ang mistiko, nakakita sa usa ka propetikanhong panan-awon kung giunsa 'ang mananap [ang

Antikristo] nadakpan, ug uban kaniya ang bakak nga propeta nga naghimo og mga tanda sa iyang atubangan ... ug silang duha, samtang buhi pa, gilabay sa danaw sa kalayo nga nagdilaab uban sa asupre... Pagkahuman niini ... ang yawa, nga nakalimba kanila, gilabay sa danaw sa kalayo ug asupre, diin naa ang hayop ug ang bakak nga propeta, ug siya pagahirason adlaw ug gabii hangtod sa kahangturan" (Pahayag 19:20, Pahayag 20:10).

Mao kana ang hingpit ug bug-os nga pagkaguba sa hambog nga Bituon sa Kabuntagon, sa mga espiritu nga nahulog uban kaniya, ug sa tibuok nilang ngitngit nga gingharian! Sa ilang paglabay sa Gehenna, ang tanang tukso, kapintas, bakak ug matag matang sa dautan sa kalibutan matapos na, ug magsugod na ang walay katapusang kalipay sa mga maluwas. Nagkadool na kining malipayong panahon, apan kinahanglan nga magbantay gayud kita sa atong debosyon kang Kristo ug maningkamot nga mapadayon nga nagdilaab ang atong pagtuo, aron dili kita madala sa baha sa mga tukso nga ipahamtang ni Satanas batok sa katawhan sa pag-abot sa iyang hingpit nga kapildihan. *"Sa makadaug, akong ihatag nga makalingkod uban kanako sa akong trono, sama sa akong pagdaug ug paglingkod uban sa akong Amahan sa Iyang trono"* (Pahayag 3:21).

Konklusyon

Busa, tinuod ang yawa ug ang mga demonyo, dili kathang-isip, nga mga binuhat nga naghatag og dakô ug kanunayng katalagman kanato. Bisan pa man nga wala silay gahum batok sa mga nagtuo kang Kristo, gigamit gihapon nila ang pagka-makasasala sa mga tawo aron sila pag-uliponon ug pugson sa pagbuhat og nagkalain-laing krimen. Busa, kinahanglan gayud nga magbantay kita batok sa sala sa tanang paagi ug maningkamot sa pagkinabuhi nga matarong ug balaan. Kinahanglan natong hinumduman nga ang mga nahulog nga espiritu maalamon kaayo sa pagpanglimbong sa mga tawo ug daghan kaayo sila og kasinatian. Gitugyan nila ang ilang tanang oras ug kusog sa pagpahilayo kanato gikan sa Ginoo ug sa paglaglag kanato. Gilikayan sa Ginoo ang ilang

mga kalihokan ug giprotektahan kita gikan sa ilang mga limbong. Bisan pa niana, gitugotan Niya sila nga tuksoon kita alang sa atong kaugalingong espirituhanong kaayohan, aron dili kita tapulan, kondili magbantay kita ug magtubo sa espirituhanong paagi.

Ang Ginoong Jesu-Kristo naghatag kanato og gamhanang mga paagi aron mapalayas ang dautang espiritu: Ang Iyang Ngalan, pag-ampo, ang Krus, tubig bendita ug, labaw sa tanan, ang Banal nga Komunyon. Gamita nato kining mga paagi ug magkinabuhi alang sa maayo, hangtod makaabot kita sa malinawon nga daungan sa Gingharian sa Langit! Amen.

Mga Pag-ampo Batok sa Panamastamas sa Daotang Espiritu

Pag-ampo kang San Miguel Arkanghel, ang Gamhanang Prinsipe

O Ginoo, Dako nga Dios, Hari nga walay sinugdanan! Padal-a ang Imong Arkanghel Michael aron tabangan ako, ang Imong alagad, aron iyang luwason ako gikan sa akong mga kaaway, makita man o dili makita!

O Arkanghel Michael sa Ginoo! Ibubo ang balsamo sa kaluoy sa Iyong alagad (ngalan).

O Arkanghel Michael sa Ginoo, tigpamutol sa mga demonyo! Pugngi ang tanang kaaway nga nakigbatok kanako, himoa silang walay gahum, ug iwasabog sila sama sa abog sa kusog nga hangin. O Dakong Arkanghel Michael sa Ginoo, unom ka pako, unang Prinsipe ug Kumander sa Langitnong mga Hukbo — ang mga Kerubin ug mga Serapin! O katingalahang Arkanghel Michael! Mahimong akong tabang sa tanang butang—sa mga kasamok, kasubo ug kasakit, sa mga disyerto, sa mga kanto sa dalan, sa mga suba ug sa dagat—mahimong akong malinawon nga dalangpanan! Ligtas ako, O dakong Arkanghel Michael, gikan sa matag bitag sa yawa, sa diha nga imong madungog ako, usa ka makasasala, nga nag-ampo kanimo ug nagtawag sa imong balaan nga ngalan.

Busa, paminawa ang akong pag-ampo ug dali sa pagtabang kanako. O dakong Arkanghel Michael! Pildiha ang tanan nga manlusob kanako pinaagi sa gahum sa bililhon ug nagahatag-kinabuhi nga Krus sa Ginoo, pinaagi sa mga pag-ampo sa Labing Balaang Inahan sa Dios, sa mga Balaang Apostoles, ni San Nicolas nga Himag, ni San Andres nga Buang alang kang Kristo, ug ni San Elias nga Propeta, sa mga Balaang Dakong Martir nga sila Nikita ug Eustathius, sa mga Ginagalang nga Amahan, sa mga Balaang Hierarkiya, Mga Martir ug sa tanang balaan nga langitnong mga hukbo. Amen.

O dakong Arkanghel Miguel! Tabangi ako, usa ka makasasala. Luwasa ako gikan sa mga linog, bagyo, baha, kalayo, espada, walay pulos nga kamatayon, gikan sa tanang dautan, gikan sa malisyang tawo, ug gikan sa tanang limbong sa hugaw nga mga espiritu; luwasa ako, O dakong Michael, Arkanghel sa Ginoo, kanunay, karon ug hangtod sa kahangturan. Amen.

Pag-ampo batok sa salamangka

Ginoong Hesukristo, Anak sa Dios, panalipdi ako uban sa Imong mga balaan nga anghel, pinaagi sa pag-ampo sa among Labing Balaan nga Ginoo, ang Inahan sa Dios ug Kanunay nga Birhen nga si Maria, pinaagi sa gahum sa Mahimayaon ug Nagahatag-kinabuhi nga Krus, pinaagi sa pag-ampo sa imong balaan nga Arkanghel Michael ug sa uban pang dili-mortal nga langitnong mga puwersa, sa imong balaan nga Propeta, Minalantad ug Maminyo nga si Juan, Santa Juan nga Apostol ug Ebanghelista, ang Teologo; ang Balaang Martir Cyprian ug ang Martir Justina; Santa Nicolas, Arsobispo sa Myra sa Lycia, ang Tagahimo sa mga Milagro; Santa Leo, Obispo sa Catania; Santa Nikita sa Novgorod; Santong Joasaph sa Belgorod, Santong Mitrophan sa Voronezh, ang Kagalang-galang nga Sergius, Abad sa Radonezh, ang Kagalang-galang nga Zosima ug Savvatius sa Solovki, ang Kagalang-galang nga Seraphim sa Sarov, ang Tagahimo sa mga Milagro, ang Balaang mga Martir nga sila Vera, Nadezhda, Gugma ug ang ilang inahan nga si Sophia, ang balaang martir nga si Trifon, si Santo Juan sa Shanghai nga

Milagrano, ang balaang bulahan nga inahan Xenia, si Santo E , ang matarong nga si Juan sa Kronstadt nga Milagrano, ang balaang ug matarong nga mga magdala sa Dios nga sila Joachim ug Anna, ug tanan Nimo nga mga balaan — tabangi ako, ang dili takus, luwasa ako gikan sa tanang panamastamas sa kaaway ug gikan sa matag dautan—inggit, pangkukulam, mahika, ug datang mga tawo—aron dili nila ako makadaut.

Ginoo, pinaagi sa kahayag sa Imong pagdan-ag, panalipdi ako sa buntag, sa udto, sa gabii, ug sa tibuok nakong pagkatulog. Pinaagi sa gahum sa Imong grasya, palayo ug kuhaa gikan kanako ang tanang datang pagkadautan nga gihimo sa pagpukaw sa yawa. Ug kung adunay bisan unsang dautan nga gipanghimo o gilaraw batok kanako, ibalik kini sa impyerno. Kay kanimo ang gingharian, ug ang gahum, ug ang himaya, sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo. Amen.

Pag-ampo kang Balaan nga Martir Cyprian

O balaan nga alagad sa Dios, balaan nga martir Cyprian, paspas nga manluluwas ug manalipod alang sa tanan nga modangop kanimo! Dawata kini nga pagdayeg gikan kanamo, nga dili takos. Manalangin ka alang kanamo sa atubangan sa Ginoong Dios: kusog sa among kahuyang, kahupayan sa among kasubo, ug tanan nga mapuslanon alang sa among kinabuhi. Ipasaka ang imong gamhanang pag-ampo ngadto sa Ginoo, aron Iyang panalipdan kami nga dili mahulog sa sala, aron Iyang tudloan kami sa tinuod nga paghinulsol; ipaluwas Niya kami gikan sa pagkaulipon sa yawa ug gikan sa tanang buhat sa hugaw nga espiritu, ug mapailalom Niya ang tanan nga nagapasakit kanamo. Mahimong among kusgan nga kampyon batok sa tanan namong kaaway, makita man o dili makita; hatagi kami og pagkamapailubon sa mga pagsulay. Sa oras sa among kamatayon, hatagi kami og pag-ampo alang sa among pagdepensa batok sa among mga manlupig sa mga pagsulay sa hangin; aron kami, nga imong giya, makaabot sa langitnong Herusalem ug didto, sa Gingharian sa Langit, kauban sa tanang mga

balaan, mahimong takus sa paghimaya ug pagdayeg sa labing balaan nga ngalan sa Amahan, sa Anak ug sa Espiritu Santo hangtod sa kahangturan. Amen.

Pag-ampo sa usa ka pari alang sa usa ka puloy-anan nga gipuy-an sa dautang espiritu

Ginoong Dios, among Manluluwas, Anak sa Buhing Dios, gipadala sa mga kerubin ug naglungtad sa ibabaw sa tanang sinugdanan, awtoridad, gahum ug gingharian! Dako ka ug makahadlok sa tanan nga naglibot Kanimo. Ikaw ang usa nga, pinaagi sa Imong gahum, nagpahimayag sa kalangitan sama sa usa ka kupola, nagmugna sa yuta ug maalamong nagdumala sa uniberso. Gipahawa Nimo ang yuta gikan sa iyang puwesto; Nagaingon Ka sa adlaw, ug kini dili mosidlak; Gipugngan Nimo ang mga bitoon sa ilang kahayag (Job 9:7). Ginasaway Nimo ang dagat ug kini mamala. Tungod sa Imong kasuko ang mga bato nagkagisi, ug ang tanang prinsipalidad ug gahum nagkurog. Gibungkag Nimo ang mga ganghaan nga bronse ug gipikas ang mga kadena nga puthaw. Gitali Nimo ang gamhanan ug gipanako ang iyang mga bahandi. Pinaagi sa Imong Krus gipahulog Nimo ang manlupig, ug pinaagi sa 'pamingwit' sa Imong Inkarnasyon nadakpan Nimo ang bitin, gitali ug gipriso kini sa kangitngit sa Tartarus.

Ikaw, O Ginoo, ang lig-on nga pader sa tanan nga nagalaum kanimo, pabuhata nga mohawa, mapalayas, ug matabok ang tanang limbong sa yawa, mga plano ni Satanas, ug ang panamastamas sa matag kaaway. Ug ipahawa gikan niining panimalay ang tanang mapanglupig ug mapanglutos nga mga espiritu nga nagalibot-libot niini. Panalipdi ang tanan nga nagtawag sa Imong bulahan nga Ngalan ug nagbitbit sa ilang kaugalingon sa tanda sa Imong Krus, nga makalilisang sa mga demonyo. Kay Ikaw, O Ginoo, nagpahawa sa usa ka legyon sa mga demonyo ug nagluwas sa bingi-hilom gikan sa demonyo, nga nagmando niini nga dili na mobalik kaniya. Gipaguba Nimo ang kampo sa among mga dili makita nga kaaway, ug gihatagan Nimo og kinaadman ang mga matinud-anon nga nangita Kanimo, nga Nagaingon kanila: *'Tan-awa, gihatagan ko kamo og gahum sa*

pagkatapakan sa mga bitin ug alacdan, ug sa tanang gahum sa kaaway; ug walay bisan unsa nga makadaut kaninyo' (Lucas 10:19).

Busa, O Ginoo, panalipdi ang tanan nga nagpuyo niining balay gikan sa tanang kadaut ug tukso, gikan sa kahadlok sa gabii, gikan sa pana nga molupad sa adlaw, gikan sa salot nga naglibot sa kangitngit, ug gikan sa peste nga manlaglag sa udto. Hinaut nga ang tanan Nimo nga mga sulugoon, mga lalaki ug mga babaye, ug ang mga gamay, nga nagalipay sa Imong tabang ug gipanalipdan sa panon sa mga anghel, mag-awit kanimo sa usa kvoice : 'Ang Ginoo mao ang akong manalabang; dili ako mahadlok—unsang may buhaton sa tawo kanako?' Ug usab: 'Dili ako mahadlok sa kadautan, kay Kauban ko Ikaw.'

Kay Ikaw, O Dios, mao ang akong kusog. Ikaw ang gamhanang Ginoo, ang Prinsipe sa Kalinaw ug ang Amahan sa umaabot nga kapanahonan, nga ang Gingharian mao ang gingharian nga walay katapusan. Ug kanimo kami magahatag og himaya, kauban sa imong walay katapusang Amahan ug sa Labing Balaan nga Espiritu, karon ug sa kanunay hangtod sa katuigan sa mga katuigan, amen.

***Ang Pag-ampo sa Pagpahawa sa Demonyo ni San Basilio
nga ginapangamuyo sa pari alang sa usa ka tawo nga gilutos sa demonyo***

Diyos sa mga diyos ug Ginoo sa mga ginoo, Magbubuhat sa nagdilaab nga mga puwersa, Maghuhimo sa mga espirituhanong gahum, ug Manlilikha sa tanang butang sa langit ug sa yuta, Kinsa wala pa makita sa bisan kinsa nga tawo ug dili usab makita, sa Iyang atubangan nagkurog ang tanang binuhat. Gibutang Nimo sa yuta ang arkanghel nga kaniadto nahimong mapahitas-on, ug gipriso Siya sa kalawmon sa ilawom sa yuta, kauban ang mga anghel nga nahulog uban kaniya, nga tungod sa ilang datang buot nahimong mga demonyo. Ihatag nga kining anting-anting, nga gihimo sa ngalan sa Imong makahadlok nga Ngalan, mahimong kahadlok sa prinsipe sa dautan ug sa tanang espiritu nga kaalyado kaniya, nga gipahulog uban kaniya gikan sa kahayag sa langit;

pabuhata siya nga molayas, ug sugoa siya nga molakaw gikan dinhi ug dili maghimo og kadaut sa mga karon nga giselyohan sa Balaang Krus. Hinaut nga kining Iyang mga sulugoon, pinaagi sa Iyang sugo, makadawat sa tatak sa gahum aron matilawan ang mga bitin, mga alacdan, ug tanang pwera sa kaaway.

Kay sa matag gininhawa ginadayeg ang Imong ngalan, ug uban sa kahadlok kini ginaawit ug ginahimaya—ang ngalan sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo, karon ug sa kanunay hangtod sa katuigan sa katuigan. Amen.

Pahimangno sa mga exorcista

Base sa usa ka artikulo ni Propesor Alexei Osipov sa Moscow Theological Academy.

Sama sa walay angay magtambal sa delikadong impeksyon kung walay gikinahanglan nga kahibalo ug pag-amping, ingon usab, walay angay magpasigarbo sa papel sa usa ka exorcista (usa ka propesyonal nga tigpahawa sa demonyo). Ang mga demonyo labi ka malimbungon ug mapanghimalos, ug bisan kinsa nga makig-away kanila, gawas kon armado sa lawom nga pagtuo, pagpaubos, ug grasya sa Espiritu Santo, mahimong magbayad og bug-at kaayo nga presyo.

Tingali tungod niini nga hinungdan nga ang Konseho sa Laodicea (364) nagmando: 'Ang mga wala'y awtorisasyon gikan sa mga obispo dili magbuhat og eksorsismo bisan sa simbahan o sa balay' (Kanon 26). Ang Kagalang-galang Juan Cassian sa Roma nagpahimangno sa mga nagtawag sa ilang kaugalingon nga mga tigbuhat og milagro: "Bisan kinsa ang gustong mandoan ang hugaw nga mga espiritu, o sa milagrosong paagi mobalik ang kahimsog sa masakiton, o magpakita sa katawhan sa bisan unsang katingalahang mga timaan, ang ingon nga tawo,

bisan pa sa pagtawag sa ngalan ni Cristo, layo kang Cristo, kay sa iyang hambog nga garbo, wala siya mosunod sa Magtutudlo sa pagkapaubos... Maong ang atong mga amahan wala gayud nagtawag nga maayo ug walay sala sa kontakasyon sa pagka-mapahitas-on kadtong mga monghe nga gustong mailhan nga mga exorcista..." [1]

Ang 'Apostolikong Konstitusyon' (ika-3 nga siglo) nagdili sa pagtudlo og mga exorcist, tungod kay "ang himayaong buhat sa exorcismo usa ka butang sa boluntaryong pabor ug grasya sa Dios pinaagi kang Kristo, pinaagi sa inspirasyon sa Espiritu Santo; kay ang nakadawat sa gasa sa pagtambal nagpamatuod, pinaagi sa mga pahibalo gikan sa Dios, nga ang grasya sulod kaniya hayag sa tanan." [2].

Ang Simbahang Orthodox kanunay nga nagsunod sa pagtulon-an sa Manluluwas nga '*kini nga klase mapalayas lamang pinaagi sa pag-ampo ug pag-ayuno*' (Mat. 17:21) — mao kana, pinaagi sa matarong nga asetikong kinabuhi, diin ang usa ka Kristohanon, samtang nagatubo siya sa pagpaubos, makab-ot ang kawalay-pagbati ug makadawat gikan sa Dios sa gasa sa kadaugan batok sa dautang mga espiritu. Ang usa ra ka tawo nga nakab-ot na ang dispassion ang makahimo sa pagsulod sa hayag nga pakigbisog batok sa mga espiritu sa kangitngit nga walay kadaut sa nabiktima o sa kaugalingon. Bisan pa, sukad pa sa karaang panahon, talagsaon ra kaayo ang ingon nga mga indibidwal [3], ug labi na gayud karon nga panahon. Busa, ang usa ka pari—bisan pa ang labing deboto—nga magpasagad sa pagpahawa (pagpasaway) sa dautang espiritu sa iyang kaugalingon pinaagi sa espesyal nga mga pag-ampo ug balaang ritwal ('*ex opere operato*'), nag-atubang dili lang sa peligro nga maabusu siya niini, kondili usab sa paglubong sa tawo nga gihuptan sa espiritu sa mas grabe pang sakit ug pag-antos. Kung walay gasa sa Espiritu Santo, dili angay maghimo og porma nga nagalihok ang Iyang gasa. Si San Ignacio naghinanakit sa ingon nga mga paningkamot: 'Mga teatro nga makaguba sa kalag ug usa ka labing masubo nga kataw-anan — mga tigulang nga nagdula sa papel sa karaang balaang mga Tigulang nga wala magpanag-iya sa ilang espirituhanong mga gasa' [4].

Aduna'y mga santo nga nagpagawas og demonyo—apan dili sa bisan kinsa, kondili lamang sa mga tawo nga ang Ginoo mismo nagtudlo kanila. Sa samang higayon, nag-ayo sila 'sa yano' pinaagi sa pag-ampo—kasagaran sulod, dili makita sa uban, ug dili kaayo sa gawas (tan-awa, pananglitan, ang mga pag-ampo ni San Basilio ang Dako ug San Juan Crisostomo)—pinaagi sa pagdumala sa mga sakramento sa Penitensya, Krisma ug sa Eukaristiya, apan walay bisan unsang espesyal nga ritwal nga sunod-sunod sa pag-incant [5], tungod kay ang ingon nga sunod-sunod gihimo na sa tanang magtutuo sa wala pa ang sakramento sa Bunyag ug kabahin kini sa ilang tinuyo nga pagsalikway kang Satanas ug sa tanan niyang mga buhat.

Aniay pipila ka mga pahayag sa mga Balaang Amahan bahin niini nga butang.

Sa epistola nga giangkong **kang San Clemente sa Roma**, 'Mahitungod sa Pagkabirhen', gisugo ang mga asketiko nga '...bisitaha ang mga gihuptan sa dautang espiritu ug mag-ampo alang kanila. Pahawaa nila ang mga demonyo pinaagi sa pag-ayuno ug pag-ampo, dili pinaagi sa matahum, maampingong gipili o pinahapsay nga mga pulong, kondili ingon mga tawo nga nakadawat sa gasa sa pagtambal gikan sa Dios."

Si Abba **Pitirion** "nagsulti uban sa talagsaong kusog bahin sa kalainan sa mga espiritu, nga ang pipila ka demonyo nagbantay sa atong mga pagbati ug kasagaran kini ituyok ngadto sa dautan. Busa, akong mga anak, miingon siya kanamo, bisan kinsa ang gustong magpahawa og demonyo kinahanglan una niyang **mapugngan ang mga pagbati**: kay bisan unsang pagbati ang iyang mapildi, kana gayud nga demonyo ang mapahawa. Hinay-hinay ninyong daoga ang inyong mga pagbati aron mapalayas ang mga demonyo niini" [6].

Sa mga Diskurso 'Mahitungod sa mga Banal nga Gasa' ni San **Juan Cassian nga Romano**, atong makita ang mosunod: 'Ang usa ka tawo nga gipahimutang sa klarong mga dautang hiyas usahay makahimo og katingalahang mga buhat ug busa giila nga usa ka santo ug usa ka alagad sa Dios... ug bisan pa siya nga masaligon nga aduna siya'y gasa sa pagtambal, napuno sa garbo sa kasingkasing, makasinati sa labing grabeng pagkahulog. Busa mahitabo nga ang mga demonyo, nga nagasinggit sa mga ngalan sa mga tawo nga walay bisan unsang

kinaiya sa pagkabalaan ug walay bunga sa espirituwal, nagahatag og impresyon nga ang ilang pagkabalaan nagasunog kanila ug napugos silang molayas gikan sa mga tawo nga ilang gipanag-iya" [7].

Ang Kagalang-galang nga si **Barsanuphius ang Dako**: "Dili husto nga mag-ampo ka og matitud-anon alang sa pagka-ayo kung wala ka kahibalo unsay maayo para kanimo" [8]. Miingon usab siya: "Dili angay sa tanan ang mosukol sa yawa, kondili sa mga lig-on sa Dios ra, nga ang mga demonyo mosunod kanila; apan kon ang bisan kinsa nga huyang mosukol, kataw-anan siya sa mga demonyo, nga nag-ingon nga samtang anaa siya sa ilang gahum, mosukol pa siya kanila. Ingon usab, ang pagmando kanila mao ang buluhaton sa dagkong mga tawo nga adunay awtoridad ibabaw kanila. Pila kaha sa mga Santo ang nagpasaway sa yawa, sama sa Arkanghel Miguel, nga gibuhat kini tungod kay hapit na siya mahulog? Alang kanato, nga mga maluya, ang nahabilin na lang mao ang pagpanalangin sa ngalan ni Jesus" [9].

Sa dihang gipangayoan siya nga mag-ampo alang sa usa ka tawo nga gipanag-iya sa demonyo, ang Kagalang-galang **Juan nga Propeta** mitubag: 'Pabuhata siya nga magpuasa ug mag-ampo kutob sa iyang makaya; unya ang mga nag-ampo alang kaniya madungog, kay *"ang mainitong pag-ampo sa matarong makagahum"* (Santiago 5:16), ug miingon ang Ginoo: *'Kini nga klase dili mogawas gawas sa pag-ampo ug pag-ayuno'*" [10].

Ang Kagalang-galang nga si **Isaac nga taga-Siria** mahitungod sa pakiglalis sa mga demonyo: "Kay mogawas kamo aron magtudlo sa mga tawo nga ania na dinhi sulod sa unom ka libong katuigan. Ug kini (ang inyong hambog nga paglalis) nahimong armas alang kanila, nga magamit nila aron mapukan kamo, bisan pa sa tanang inyong kinaadman ug tanang inyong pagka-maampingon" [11].

Bendito nga si **Theophylact sa Bulgaria**: "Ang mga nakagawas sa demonyo mahimong mas dautan pa pagkahuman kung dili nila usbon ang ilang mga pamatasan" [12].

Obispo **Ignatius (Bryanchaninov)**: "Hinumdumi sa inyong mga pag-ampo si D. nga nag-antos, nga gihatag kang Satanas pinaagi sa sugo sa Dios, aron maluwas ang iyang espiritu... Sa espirituhanong pagtan-aw, ang ingon

nga silot gikan sa Dios dili gayud nagpakita og dautan bahin sa usa ka tawo: daghang dagkong balaan sa Dios ang gisilotan sa ingon nga paghatag ngadto sa kamot ni Satanas... Ang pagpanag-iyá sa demonyo dili ingon ka seryoso kumpara sa pag-alima sa bisan unsang dautang hunahuna nga makaguba sa kalag hangtod sa walay katapusan" [13].

Ang mga pahayag sa mga santo nga gimention sa ibabaw madasigon nga nagpamatuod sa ilang baruganan bahin sa isyu sa pagtambal sa mga gihuptan sa demonyo, nga seryoso kaayo alang sa atong katawhan.

Ang eksorsismo usa ka panghitabo sa parehas nga espirituhanong han-ay sama sa gitawag nga Pentekostalismo, Karismatikong lihok, ang lihok nga 'Bag-ong Panahon'—nga karon laganap na sa tibuok dili-Ortodoxong Kasadpan—ug, sa sekular nga mga sirkulo, ang gitawag nga ekstrasuryong persepsyon. Ang tanan niini nagpaluya sa mga kalag ug lawas sa mga tawo.

Ang mahiwagang pagsabot sa pagsimba usa sa mga nag-unang hinungdan sa pagkadaut sa Kristohanong relihiyon ug sa mga pagbaliko niini, ug usa usab ka hinungdan sa pagsaka sa paganismo, labi na sa ateismo, okultismo ug Satanismo.

Mga pa-nota sa artikulo bahin sa exorcismo.

1. San Juan Cassian nga Romano. Mga Sinulat. Moscow, 1892. p. 445.
2. Alang sa dugang detalye bahin niini: Uspensky, N.D. 'The Byzantine Liturgy' // Theological Works. Vol. 21. p. 31.
3. Si Gregorio sa Sinai (ika-14 nga siglo), sumala sa gisulat ni San Ignacio Bryanchaninov, "nangahas sa pagsulti nga sa iyang panahon wala gyud'y mga tawo nga puno sa grasya, tungod kay karaan kaayo sila... Mas labi pa karon, ang mag-ampo kinahanglan mag-amping pag-ayo. Wala kitay mga magtutudlo nga giinspirar sa Diyos!" (Obispo Ignatius (Bryanchaninov). Mga Buhat. St Petersburg, 1905. Bol. 1. p. 274).
4. Ibid. p. 72.
5. Daghang mga pananglitan niini ang mahimong isaysay. Tan-awa ang usa ka pananglitan niini sa The Life of the Venerable Hieroschemamonk Hilarion of Optina (Gipatik sa Vvedenskaya Optina Hermitage, 1993. p. 190).
6. Lavsaik. Moscow, 1992. pp. 126–127.
7. San Juan Cassian nga Romano. Op. cit., p. 440.
8. Ang mga Banal nga Amahan Barsanuphius ang Dako ug Juan: Usa ka Giya sa Espirituhanong Kinabuhi pinaagi sa mga Tubag sa mga Pangutana sa mga Disipulo. Diveevo, 1994. p. 263. Pangutana 381.

9. Ibid. p. 223. Pangutana 301.
 10. Ibid. p. 416. Pangutana 673.
 11. San Isaac nga Siryano. Mga Pulong sa Asetisismo. Moscow, 1993. p. 137. Pulong 30.
 12. Bulahan nga si Teophylact sa Bulgaria. Komentaryo sa Mateo 12:43–45.
 13. San Ignacio (Bryanchaninov). Mga Tinipong Sulat. Moscow, 1995. pp. 217–218.
-

Misyonaryong Brochura 062
Editor: Obispo Alexander (Mileant)